

T.C

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Müzik Anabilim Dalı

**BAŞLANGIÇ FLÜT EĞİTİMİNDE CAZ STANDARTI
ESERLERİNİN KULLANIMI GELENEKSEL ETÜT VE
ESERLERLE ÖĞRETİM YETERLİLİĞİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğba AKKAYA SEMİZ

Sivas

Mayıs 2019

T.C
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Anabilim Dalı

BAŞLANGIÇ FLÜT EĞİTİMİNDE CAZ STANDARTI
ESERLERİNİN KULLANIMI GELENEKSEL ETÜT VE
ESERLERLE ÖĞRETİM YETERLİLİĞİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

Tuğba AKKAYA SEMİZ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Serdar ÇELİK

Sivas

Mayıs 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalı : Müzik Ana Bilim Dalı

Tezin Başlığı : Başlangıç Flüt Eğitiminde Caz Standartı Eserlerinin Kullanımı Geleneksel Etüt ve Eserlerle Öğretim Yeterliliğinin Karşılaştırılması

Savunma Tarihi: 09.05.2019

Danışman : Doç. Dr. Serdar ÇELİK

Unvanı	Adı Soyadı	İmza
Jüri Başkanı : Doç. Dr. Serdar ÇELİK (Danışman)		

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Derya KAÇMAZ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Tuncay YILDIRIM

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Tuğba Akkaya Semiz tarafından hazırlanan “Başlangıç Flüt Eğitiminde Caz Standardı Eserlerinin Kullanımı Geleneksel Etüt ve Eserlerle Öğretim Yeterliliğinin Karşılaştırılması” başlıklı bu tez kabul edilmiştir. ... /... /....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

ENSTITÜ MÜDÜRÜ

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;

2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;

3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;

4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi, beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

29/05/2019

Tuğba AKKAYA SEMİZ

TEŞEKKÜR

Uzun süredir caz müzik üzerine yaptığım çalışmalar ve flüt çalgısı ile caz eserlerini çalma deneyimim, beni caz müziğe yönlendirerek caz müziğini araştırmama neden olmuştur. Bu kapsamda caz müziğinin flüt eğitiminde ne derece kullanıldığı araştırılmıştır.

Bu çalışmamı hazırlarken desteğini ve bilgisini esirgemeyen değerli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Serdar Çelik hocama, anketime katılarak görüşlerini bildiren ve çalışmama destek olan tüm flüt hocalarıma,

En zor zamanlarımda beni yalnız bırakmayan her zaman her koşulda yanımda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Tuğba AKKAYA SEMİZ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLolar DİZİNİ	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM I	3
ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	3
1.1. Problem Cümlesi	3
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Önem	5
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. İlgili Araştırmalar	5
1.7. Tanımlar	6
Sonorite: Dengeli ve güzel ses dolgunluğu.(müzik sözlüğü)	6
BÖLÜM II	7
YÖNTEM	7
2.1. Araştırmanın Modeli	7
2.2. Evren Ve Örneklem	7
2.3. Verilerin Toplanması	7
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	7
BÖLÜM III	9
FLÜT EĞİTİMİNDE GENEL YAKLAŞIMLAR	9
3.1 Diyafram Nefesi	9
3.2. Başlık Çalışmaları ‘Embouchure’	10
3.3. Müzikte İfadelenendirme	12
3.3.1. Artikülasyon	12
3.4. Dil Teknikleri	12

3.5. Tek Dil Tekniği	13
3.6. Çift Dil Tekniği (Double Tongue).....	13
3.7. Üçlü Dil Tekniği (Triple Tongue).....	14
3.8. Kurbağa Dili (Flutter Tongue).....	15
3.9. Vibrato	15
3.10. Entenasyon ve Sonorite	16
3.11. Gamlar	16
3.12. Etütler ve Tekniksel Yaklaşımlar	18
BÖLÜM IV	25
CAZ MÜZİK VE GELİŞİMİ.....	25
4.1. Ragtime (1890).....	26
4.2. New Orleans (1900)	28
4.3. Dixieland (1910).....	28
4.4. Chicago (1920).....	29
4.5. Swing (1930)	30
4.6. Bebop (1940).....	31
4.7. Cool, Hard Bop (1950).....	32
4.8. Serbest Caz (1960)	33
4.9. 1970'ler.....	33
4.10. 1980 ve Sonrası	34
4.11. Klasik Müzik Ve Caz Doğaçlama Arasındaki Benzerlikler.....	34
4.12. Klasik Müzik Ve Caz Doğaçlama Arasındaki Bazı Farklar.....	34
4.13. Caz Flüt	35
4.14. Caz Müzikte Kullanılan Özel Diziler	37
4.15. Minör Ve Majörlerden Türetilen Diziler	38
4.16. Rehber Tonlar (Guide Tones).....	40
4.17. Karakteristik Dereceler.....	40
4.18. Caz Flüt Artikülasyon.....	41
4.19. Caz Etütler	44

BÖLÜM V	47
BULGULAR VE YORUM	47
BÖLÜM VI	59
SONUÇ VE ÖNERİLER	59
KAYNAKLAR	63
EKLER	66
Ek.1. Caz Standart Notaları	66
Ek.2. Anket Soruları	70
ÖZGEÇMİŞ	73

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Soruların geçerlilik güvenilirlik sonuçları	47
Tablo 2. Birinci ve ikinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	48
Tablo 3. Üçüncü ve dördüncü sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı ..	49
Tablo 4. Beşinci ve altıncı sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı.....	50
Tablo 5. Yedinci ve sekizinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı...	51
Tablo 6. Dokuzuncu ve onuncu sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	52
Tablo 7. On birinci ve on ikinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	53
Tablo 8. On üçüncü ve on dördüncü sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	54
Tablo 9. On beşinci ve on altıncı sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	55
Tablo 10. On yedinci soruya verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	56
Tablo 11. On sekizinci soruya verilen cevapların frekans analizi ile dağılım.....	56
Tablo 12. On dokuzuncu ve yirminci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı	57

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Ambişür Ve Dudak Pozisyonu.....	11
Şekil 2: Tek Dil Bağısız Etüt.....	13
Şekil 3: Çift Dil	14
Şekil 4: Çeşitli Ritim Varyasyonları İle Üçlü Dil Tekniği.....	14
Şekil 5: Vibrato	15
Şekil 6: C Majör De Üçleme ,Kırık Akor Ve Dominant 7 Li (V7) Akor Sesleri Çalışması ..	17
Şekil 7: Kromatik Egzersizler	17
Şekil 8: D Minör Tonunda Tüm Oktavlarda Melodik Ve Armonik Minör Dizi Öğretimi	18
Şekil 9: Marcel Moyse Kromatik Sonarite Egzersizi	19
Şekil 10: Marcel Moyse 24 LITTLE MELODIC STUDIES No 11	19
Şekil 11: Marcel Moyse 24 LITTLE MELODIC STUDIES No 8	20
Şekil 12: Marcel Moyse Kromatik Etüt	21
Şekil 13: E. Köhler Op 33 No 7	21
Şekil 14: E. Köhler Op 33 Üçleme Üzerine Etüt	22
Şekil 15: E. Köhler Op 66 No 14	23
Şekil 16: E. Köhler Op 33 No 4	37
Şekil 17: Majör Pentatonik Dizi	37
Şekil 18: Minör Pentatonik Dizi.....	37
Şekil 19 : Blues Dizi	37
Şekil 20: Tam Ton Whole Ton Dizi.....	38
Şekil 21: Tam Ton Yarım Ton Dizi Whole Step Half Step	38
Şekil 22: Yarım Ton Tam Ton Dizi	38
Şekil 23: Augmented Dizi	38
Şekil 24: İonian Dizi	38
Şekil 25: Doryan Dizi.....	39
Şekil 26: Phrygian Dizi.....	39
Şekil 27: Lydian Mode.....	39
Şekil 28: Mixolydian Mode	39
Şekil 29: Aelian Mode	39
Şekil 30 :Locrian Mode.....	40
Şekil 31: Rehber Ton	41

Şekil 32: C Doğal Minör Romen Rakam Gösterimi.....	41
Şekil 33: II-V-I Kadans	42
Şekil 34: Caz Artikülasyon 1	42
Şekil 35: Caz Artikülasyon 2	43
Şekil 36: Stacato.....	43
Şekil 37: Legato Bağ Dokuları Artikülasyon.....	43
Şekil 38: Legato Artikülasyon 2.....	43
Şekil 39: Bebop Dil	44
Şekil 40: 8 Lik Nota Caz Artikülasyon	44
Şekil 41: Aynı Nota Üzerinde Artikülasyon	44
Şekil 42: Arpej Etüt Unlock	45
Şekil 43: Dimished Arpej Etüt	45
Şekil 44: Caz Etüt 1.....	45
Şekil 45: Caz Etüt 2.....	45
Şekil 46: Blues Etüt	46
Şekil 47: Caz Doğaçlama	46

ÖZET

Bu araştırma; Yükseköğretim Kurumlarının Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında verilen flüt eğitimi sürecinde uygulanmakta olan geleneksel repertuara ek olarak, caz müzikte kullanılan; dizi, mod, eser ve etütlerinin, flüt eğitiminde kullanılabilirliğini sorgulamaktadır.

Araştırmada; temel caz altyapısını içeren dizi, mod, etüt ve eserler, flüt eğitimi veren akademisyen, müzik öğretmeni ve çeşitli alanlarda görev alan flütistlere ulaşılarak, eğitimlerinde kullanıp kullanmadıkları yönündeki görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda elde edilen verilerin bir kısmı istatistiksel olarak, frekans (f) ve yüzde (%) ile tabloleştirilip sözel olarak açıklanmıştır. Bulgular doğrultusunda sonuçlar açıklanarak, flüt eğitiminde caz müziği ve öğelerinin ne oranda kullanıldığı ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Caz, Flüt, Klasik Batı Müziği , Flüt Eğitimi, Caz Flüt Eğitimi,

ABSTRACT

This research; In addition to the traditional repertoire that was given in the Music Education Departments in the Higher Education Institutions in addition to the traditional repertoire practiced during the flute education process; examines the usability of series, modes, works and etudes in flute education.

In the study; the main jazz infrastructure including series, modes, studies and artifacts, flutist academics, music teachers and the flutists involved in various fields have been reached and their opinions about whether they use their education. Some of the data obtained in accordance with these opinions are tabulated by frequency (f) and percentage (%) and explained verbally. According to the findings, the results were explained and the extent to which jazz music and its elements were used in the flute education were stated.

Key words : Jazz, flüte, classical music, flüte education, Jazz flüte Education,

GİRİŞ

Geleneksel flüt eğitimi, literatürde yer alan alan metotlar ve eserler üzerinden temel oluşturarak klasik batı müziği ile öğretilmektedir. Bu öğretim teknikleri içinde doğru nefes, doğru tutuş, artikülasyon, entenasyon, sonorite ve tonalite yer almaktadır. Repertuar ve teknik çalışmalar, klasik batı müziği müfredatına göre belirlenmekte bireysel çalgı derslerinde flüt eğitimi literatüründe yer alan E. Köhler, Gariboldi, Hw. Stephoney, Marcel Moyse gibi metotlar bireysel farklılıklara göre tercih edilmektedir. Klasik batı müziğine göre şekillenen flüt, çeşitli müzik türlerinde kullanılarak değişim göstermektedir.

Günümüzde değişen sanat anlayışı ile modal, makamsal ve ritmik farklılıkları olan müzik türleri ortaya çıkmış ve farklı flüt tekniklerinin gelişmesine neden olmuştur. Charlie parker tarafından ortaya çıkan caz artikülasyon tekniğinin flüte uygulanması, pentatonik, blues gibi diziler ve modlar ile solo doğaçlama özgünlüğünün sıklıkla kullanıldığı caz müziğini tanımak çağı takip edebilmek için iyi bir zemin oluşturduğu düşünülmektedir. Başlangıçta yer alan caz dizileri, modlar ve etütler flüt eğitim programında belirlenen sorular doğrultusunda ne oranda kullanıldığı çeşitli flüt icracılarına ve eğitmenlerine sorulmuştur.

Flüt çalgısının evrensel müzik statüsünde yer alan, caz eserlerini tanınması ve flüt repertuarının zenginleştirilmesi açısından Realbook caz repertuar kitabı büyük bir önemlilik taşımaktadır. Realbook kitabı incelendiğinde, flüt eğitimine ve gelişimine paralellik gösterebileceği; tonalite ve icra konusunda yardımcı klasikleşmiş caz eserlerle dolu bir kaynak olabileceği öngörülmektedir. Bu bağlamda flüt eğitiminde tercih edilen caz standart eserleri ve Realbook caz repertuar kitabının kullanılıp kullanılmadığı uzman görüşler alınarak anket yoluyla araştırılmış flüt eğitim sürecinde caz müziği ve öğelerinin (blues, pentatonik, mod, etüt, eser) kullanılıp kullanılmadığı problem durumu olarak ele alınmıştır. Bulgulardan yola çıkılarak açıklanıp sonuca bağlanmıştır.

BÖLÜM I

ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

1.1. Problem Cümlesi

Temel caz müziğinin kalıplarını içeren dizi (pentatonik dizi, blues dizi, mod gibi temel caz armonisi), etüt ve eserler geleneksel flüt eğitimi süresince flüt eğitmenleri tarafından ne oranda kullanılıp kullanılmadığı ana problem durumu olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

Bu araştırmada aşağıdaki sorular ile birlikte flüt eğitimi veren akademisyen, sanatçı ve müzik öğretmenlerine sunulan anket kapsamındaki sorular ele alınarak görüşleri incelenmiştir.

1. Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize; caz müziği eğitimine yönelik ne sıklıkta çalışma yaptırınız?
2. Temel caz müzik eğitiminde kullanılan, pentatonik dizi kalıbını flüt eğitiminde ne sıklıkla kullanırsınız?
3. Caz müzik eğitiminde yer alan blues dizi kalıbına, flüt eğitiminde ne sıklıkta yer verirsiniz?
4. Caz müzikte yer alan modları (dorian, phrygian.... tonları) flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?
5. Geleneksel flüt eğitimi süresince, caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?
6. Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarına ne sıklıkta yer verirsiniz?
7. Caz müzikte yer alan swing ritim kalıbını flüt eğitiminizde ne sıklıkta yer verirsiniz?
8. Caz müzikte kullanılan rehber tonlara özgü doğaçlama sistemini, öğrencilerinizle ne sıklıkta kullanırsınız?

9. Geleneksel flüt eğitimi süresince caz müzikte uygulanan doğaçlama yöntemini ne sıklıkta kullanırsınız
10. Caz armonisinde yaygın olan II –V-I kadansına özgü caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?
11. Senkop, üçleme gibi ritim kalıplarını anlatırken , bu ritim kalıplarına özgü caz eserlerini ne sıklıkta kullandınız?
12. Jazz flüt sanatçısı Sarpay Özçağatay 'ın Unlock caz metodunu flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?
13. Charle Parker Omniabook transkripsiyonlarını ders içinde ne sıklıkta kullanırsınız?
14. Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize double tonuig, trible tonguing ve kurbağa dili tekniğini içeren eserlere ne sıklıkta yer verirsiniz?
15. Geleneksel flüt eğitiminde klasik caz sentezli eserleri ne sıklıkta çaldırdınız?
16. Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan artikülasyon teknikleri ile caz müzikte kullanılan artikülasyon tekniklerini eklemleyerek, flüt eğitimi süresince; herhangi bir caz eser için birleştirerek çalışmalarınızda ne sıklıkta yer verdiniz?
17. Geleneksel flüt eğitimi alan öğrenciler eğitimlerinin hangi aşamasında caz flüte geçebilir?
18. Geleneksel flüt eğitimi repertuarına ek olarak a caz standartı eserlerinden hangisini öğrencilerinize çaldırdınız?
19. Flüt eğitimi süresince caz standartlarına ait backing-track'leri (altyapı müziği) geleneksel flüt eğitimine ek olarak kullanır mısınız?
20. Realbook ya da herhangi bir caz standart repertuar kitabını flüt eğitimi süresince ne sıklıkla kullanırsınız?

1.3. Önem

Bu araştırma; caz müziğinde kullanılan dizi, mod, etüt ve eserlerin geleneksel flüt eğitimi içerisinde yer verilmesi, mevcut flüt eğitimindeki yenilikçi yaklaşımların anlaşılması açısından önem taşımaktadır.

1.4. Sayıtlar

Bu çalışmanın caz dizileri, etüt ve eserlerinin flüt eğitiminde kullanılması adına oluşturulmuş bir kaynak olabileceği düşünülmüştür.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

Verilen geleneksel flüt eğitimi ile,

Flüt öğretim programı ile,

Seçilen akademisyen, flüt sanatçıları ve müzik öğretmenleri ile

Belirlenen Realbook, Sarpay Özçağatay Unlock 1 caz metodu ve Charlie Parker Omniabook ile sınırlandırılmıştır.

1.6. İlgili Araştırmalar

Caz müziği dizi, etüt ve eserlerinin flüt eğitiminde kullanılıp kullanılmadığı anket yoluyla uzman flütçü görüşlerine ulaşılarak araştırıldığı bu tez çalışmasında; caz müziğinin öğretim durumu sorgulanmış ve istatistiksel verilerle sonuca ulaşılmıştır. Bu tez çalışmasının konusu ile doğrudan ilişkili olan tezler, kitaplar ve makaleler tezin temel kaynaklarını oluşturmuştur. Araştırma ile ilgili genel literatür taramaları ulusal tez merkezi YÖKTEZ, genel kaynakların tamamının ulusal kütüphane www.scribd.com internet adresi kullanılarak caz müziği hakkında geniş ve kapsamlı verilere ulaşılmış www.translate.com üzerinden Türkçeye çevrilmiştir.

1.7. Tanımlar

Sonorite: Dengeli ve güzel ses dolgunluğu.(müzik sözlüğü)

Mod: Belirli sayısal oranlara göre bir araya getirilmiş bir dizi ses (Say 2005: 489).

Pentatonik Dizi: 5 dereceli ses sistemi (Say 2005: 33).

Blues Dizi: Blue (-3'lü ve -5'li) notalara sahip 5 sesli (pentatonik) dizi.

Augmented Dizi: Beşinci derecesi yarım ses artırılmış dizi.

Swing: Bir caz stilidir. Sözlükteki anlamı "sallanmak"tır (Say 2005: 33).

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada izlenen yöntem, yöntemin genel niteliği, evren ve örneklem ile araştırma için gerekli veriler; verilerin toplanmasına ilişkin bilgiler, toplanan verilerin işlenip çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel veriler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, caz eser ve etütlerinin flüt eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin flüt eğitimcilerinin görüşlerinin belirlenmesine yönelik olması nedeniyle nicel araştırma yöntemi ile betimsel model kullanılmıştır. Uzman görüşlere anket yoluyla ulaşılarak veriler toplanmıştır.

2.2. Evren Ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini flüt eğitimi veren; flüt sanatçısı, flüt eğitimci ve akademisyen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 25 flütist olarak belirlenmiş ve çalışma grubunun tamamına ulaşılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Caz müziğinin geleneksel flüt eğitiminde kullanılıp kullanılmadığı hakkındaki görüşlere anket yoluyla ulaşılarak araştırma için gerekli veriler toplanmıştır. SPSS istatistiksel analizi yaptırılarak frekans ve yüzdeleri sayısal olarak açıklanmış sözel olarak ifade edilmiştir. Literatür tarama yapılmış İngilizce kaynaklar www.translate üzerinden Türkçe ye çevrilmiştir.

2.4. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Caz müziğinin geleneksel flüt eğitiminde kullanılıp kullanılmadığı hakkındaki görüşlere anket yoluyla ulaşılarak araştırma için gerekli veriler toplanmıştır. İstatistiksel analizi SPSS ile (Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) yaptırılarak frekans ve yüzdeleri sayısal olarak açıklanmış sözel

olarak ifade edilmiştir. Literatür alan taraması yapılmış İngilizce kaynaklar www.translate üzerinden Türkçe ye çevrilmiştir.

BÖLÜM III

FLÜT EĞİTİMİNDE GENEL YAKLAŞIMLAR

Geleneksel flüt eğitiminin üzerinde durulması gereken en temel konular arasında duruş-tutuş pozisyonu, diyafram nefesi, başlık çalışmaları, tonalite, artikülasyon, entenasyon, sonorite ve vibrato konuları flüt eğitiminin içeriğini kapsamaktadır. Flüt eğitmeni belirlenen programa göre öğrencinin fiziksel özelliklerine, yeteneğine ve algılama seviyesine uygun olan bireye özgü nitelikteki metotlar ile öğrencinin yetersiz yönlerini giderici, müzikal ve teknik yönlerini geliştirici çalışmalar yapmalıdır. Gamlar ve etütlerle eğitimini pekiştirirken bireysel gelişimine uygun olarak seçilmiş eserlerle öğrencinin mekanizmayı teknik olarak algılamasını sağlayıcı bir program hazırlayarak tekniksel becerisini güçlendirmelidir.

“Çalışmanın her zaman bir amacı olmalı ve alıştırmalar o amaca göre seçilmelidir. Bütünü oluşturan program, her şeyi kapsayan yoğun bir çalışma için ve özel problemleri ayrıntılı olarak çalışmak için uygulanmalıdır (Akıncı 1996: 3).

3.1 Diyafram Nefesi

Flüt eğitiminde önemli yer tutan uzun ses çalışması nefes egzersizlerinin en başında yer almaktadır. Bununla birlikte düzeyine uygun olan etüt ve eserler üzerinde tekniksel nefes alıştırmaları yaparak diyaframı tam anlamıyla kullanabilmesi ve geliştirmesi açısından gerekli nefes egzersizlerini yapmaları flütist için önemli bir kazanım olarak görülmektedir. Flütist tek bir nefes ile eserde ya da etütte yer alan pasajı, doğru zamanda ve doğru yerde nefes alarak müzikal cümleyi bölmeden icrasına müdahale etmeden diyafram nefesini almak durumundadır.

Flütçünün genel performansı artikülasyonu, sonoritesi, entenasyonu için flütle bütünleşmesi, diyafram kontrolü ile sağlanmakta müzikal ustalık tam anlamıyla nefes denetimi ile kazanılmaktadır. Bu bağlamda Marcel Moyse metotları üzerinde sıklıkla çalışarak diyafram nefesinin önemini kavrayabilme, doğru şekilde kullanabilme, doğru

üfleme ilkelerini algılama konularını kavraması adına flütisti doğru nefes almaya yönlendiren ve literatürde en çok tercih edilen kaynaklar arasında yer almaktadır.

‘Güzel ve doğru ses üretimi için dikkat edilmesi gereken konuların en başında nefes gelmektedir. Nefes, çalıcının en temel malzemesidir ve onu en iyi şekilde alıp kullanmayı bilmek ilk görevlerden biri olmalıdır. Flüt öğrenmeye yeni başlayan bir birey için doğru ses çıkarmak ilk amaç olmalıdır. Bu amaca ulaşmak uzun ses üfleme çalışmalarıyla gerçekleşmektedir. İlk adımda birey flütü el yordamıyla dudağına yerleştirip ses çıkarmaya çalışmalıdır’ (Dural 2007).

‘İkinci ve en kısa basamak nefesi anlık tutmadır. Nefesi anlık tutma, kısa bir duraksama olmasına karşın önemlidir, çünkü nefes vermenin hazırlığıdır. Akciğer kapasitesini havayla doldurup dolu pozisyonda bir an için nefesi tutmaktır. Bu nefesi tutma sürecinde, diyafram ve karın duvarı kasları nefes vermeye hazırlanırken, gövde genişlemiş kalmalı, boğaz açık olmalıdır. Saniyenin milyonda biri kadarlık bir süre bekleme olmadan hemen üflenmesi; aşırı nefes alma, baş dönmesi, havalı ton, tını gürlüğüne çabuk kaybolması gibi sonuçlara yol açabilir. Flütte tonun sürekliliği için gerekli olan kas desteğini anlık tutulan nefes egzersizleri sağlamaktadır. (Toff 1996: 82)

‘Üflemeli çalgı çalanlar için nefes tekniği; nefes alma, nefes tutma ve nefes verme davranışlarından oluşan üç basamaklı bir süreçtir’ (Toff 1996, 81).

‘Nefes verme işlemi sırasında kişinin devreye giren diyafram, karın ve kaburga kasları sayesinde nefes vermenin kontrollü bir şekilde gerçekleşmesi sağlanır’ (Dural 2007: 19).

‘Nefes verme süresince kaburgalar aşağı ve içeri doğru hareket eder diyafram yükselir, tüm karın duvarı kasılır, pelvik tabanı yükselir, omurga biraz uzar’ (Pearson 2002: 91).

3.2. Başlık Çalışmaları ‘Embouchure’

Flüt eğitimindeki bu aşamada enstrümanın akışını sağlayacak ve onu yönetecek olan ‘Embouchure’ ya da ‘Ambişür’ ağızlık bölümü, dudak çevresindeki kasların gerilmeden, rahat bir şekilde doğru konumlandırılma çalışması ile eğitime yön

vermektedir. Çalgımızı rahat ve iyi çalabilmemiz, doğru orantılı bir nefes ile güçlü bir tekniğe bağlıdır. Sonoritesi güçlü ve koyu bir sound elde edebilmemiz sadece nefese bağlı değildir. Üfleme açısı ve şiddeti sesin rengini ve kalitesini etkileyen unsurlardır. Flütist doğru konumlandırılan başlık ile çalgı hakimiyetini daha kısa sürede kazanmaktadır.

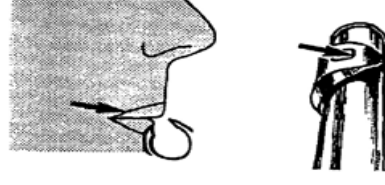
Tiz ve pes sesleri birbirinden ayıran ilk etken havanın basıncı, ikincisi ise üfleme açısıdır. Pes seslerde daha az basınçla flütün olabildiğince içine doğru sıcak ve basıncı düşük bir hava akımı ile üflenmektedir. Flütçü, bu üfleme tekniği ile sonoritesi güçlü bir ton sağlayarak kaliteli pes sesler sağlarken; tiz sesleri üfleme yönteminde ise hava akımı daha çok basınçla ve daha karşıya doğru üfleyerek seslerin ağızlık bölümüne ya da ambişüre ne kadar şiddetle ve hangi açıyla üfleneceğini kavrar. Sağlıklı ve kaliteli bir teknik için başlık ve üfleme açısı ile şiddeti, flütün en önemli teknik kuralıdır.

ÖRNEK 1:

Kalın sesler için hava akımı flütün içine aşağı doğru yönelmelidir.

ÖRNEK 2:

Oklar üfleme deliğinde sesin oluştuğu köşeye doğru yönlendirilmesi gereken hava akımını gösteriyor. Tiz sesler için üfleme açısı biraz yukarıya yönelmelidir.

Şekil 1. Ambişür ve dudak pozisyonu

‘Trevor Wye iyi bir tonla nota çalmanın ambişür üzerindeki delik ile hava hızının, hava yönünün ve dudak pozisyonunun doğru kombinasyonu ile ilişkili olduğunu belirtmiştir’ (Wye 1981, practice book for the flute, Volume 1 - Tone).

Flütistin ses üretimi çalışmalarında dikkat etmesi gereken konular arasında:

- 1-Dudaklardaki ve yüzdeki gerilimi kontrol etme
- 2-Ağızlığı içe veya dışa çevirme,
- 3-Flütü dudak üzerinde kaldırma veya indirme,

4-Hava akımının yönünü değiştirme,

5-Dudak açıklığı artırma veya azaltma, daha büyük ya da daha az basınç uygulama,

6-Nefes kuvvetini artırma veya azaltma gibi yöntemleri kullanmaktadır. Bu yöntemler, aynı zamanda tonu geliştirmek için faydalı olacaktır. Bu alternatiflerin hiçbiri rastgele değildir fakat her bir yöntemin seste meydana getirdiği değişim dikkatlice not edilmelidir. Aksi takdirde iyi bir ses, rastlantı sonucu üretilmiş olacaktır. (<http://www.mcgee-flutes.com>)

3.3. Müzikte İfadelenendirme

3.3.1. Artikülasyon

Artikülasyon, müzikte açık, sağlam, anlaşılır ve doğru ifadelendirme olarak açıklanabilir. Flüt eğitiminde önemli bir konu olan artikülasyon tekniği “sesleri doğru artiküle etme” kavramı olarak sıklıkla değinilen ve kullanılan bir müzik terimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada önemli olan eser ya da etüt içindeki cümleleri doğru şekilde ifadelendirmektir. Artikülasyon, flütistin müziksel konuşma esnasında cümleleri birbirinden ayırmak için ifadelendirdiği eserin formunu izah edebilmesi, tekniksel olarak aktif bir şekilde dili kullanabilmesi açısından flüt eğitiminde gerçekleşmesi gereken en önemli kazanımdır.

3.4. Dil Teknikleri

Flütte dil hareketleri; dil ucunun ağız içindeki belirli bir noktaya yerleşmesi ve nefes ile yapılan basınç sonrasında dilin o noktadan geri çekilmesiyle gerçekleşmektedir. Flütistin dikkat etmesi gereken en önemli nokta ise yüz ve dudak kasları ile dil vuruşlarını oto kontrollü bir şekilde kullanarak gerilimden korumasıdır. Bu bağlamda rahat tutulan yüz kasları ile ağız içi, dil hareketlerinin istenilen formda yapılandırılmasına olanak sağlayarak istenilen artikülasyona ulaşmasını sağlar.

“İyi bir ton geliştirebilmek için enstrümanın her oktavında sesi iyi odaklamak gerekir. Bunun için iki temel üfleme pozisyonun-forte ve piyano- çalışılması önemlidir. Müziği daha heyecan verici ve ifadeli kılan, değişik dinamikler, değişik renkler ve

vibrato arasındaki ilişkilerin çeşitliliğidir. Forte çalarken iyi odaklanmış, armonileri açısından zengin, doğal bir ton ile hızlı ve derin bir vibrato gereklidir.” (Turgay 2002: 9)

3.5. Tek Dil Tekniği

Tek dil tekniğinde iki nota dilin bir hareketiyle birbirinden ayrılır. Bu dil hareketi pek çok değişik biçimlerde gerekli görülen durumlarda uygulanabilir. Tek dil hareketinde her ton özellikle çalışılmalıdır. Dil ucu “tu-tü, du-dü” hecesi söylerken gırtlaktan itilir, hafif vurulur ve çabuk bir şekilde geri çekilir. Tek dil hareketi sadece yavaş pasajlarda uygulanır (Prill 1950).

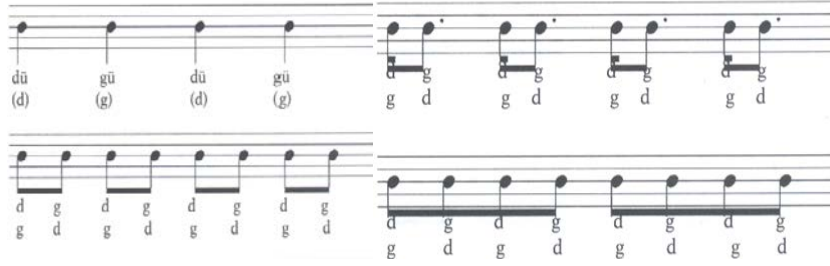
Şekil 2: Tek dil tekniği bağısız etüt

(Taffanel, Gaubert 1923: 14)

3.6. Çift Dil Tekniği (Double Tongue)

Dil hareketleri sese engel olmamalı, dil ucunu dengeli ve kontrollü bir serbestlik içinde, ölçülü hava basıncı ile destekleyerek dil hareketlerini kavramalıdır. Dil pozisyonunun başladığı andan itibaren dudaklarda veya diğer yüz kaslarında herhangi bir baskı ya da gerilimin olmamasına dikkat edilerek olabildiğince esnek ve gerilimsiz hareketlerle ‘tu-ku, da-ga, tü-kü,’ gibi heceler kullanılarak çift dil sağlanır.

Dil vuruşları esnasında ne kadar hafif ve mümkün olduğunca dilin ön kısmını kullanırsanız o kadar daha kolay ve hızlı çalabilirsiniz (Tatu 2006: 38).

Şekil 3: Çift dil

(Tatu 2006: 38-39)

3.7. Üçlü Dil Tekniği (Triple Tongue)

Üçlü ritimlerin artiküle edilmesi birçok etüt ve eserde sıklıkla tercih edilmesi nedeniyle bu dil tekniğinin flütçü için kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. ‘ Tu-ku-tu, tü-kü-tü, da-ga-da, du-gu-du, dü-gü-dü ’ gibi hecelerinin telafuzu ile hızlı üçlemeler yapılarak oluşan bu teknik dilin itme, çekme ve tekrar itme şeklindeki üç hareketiyle kullanılır. Bu üçlemenin ikinci hecesine yapılacak vurgulamayla kopukluk ortadan kaldırılmalı, tempo derece derece arttırılarak denge içerisinde bütünlük sağlanmalıdır.

Şekil 4: Çeşitli ritim varyasyonları ile üçlü dil tekniği

(Tatu 2006: 38-39)

3.8. Kurbağa Dili (Flutter Tongue)

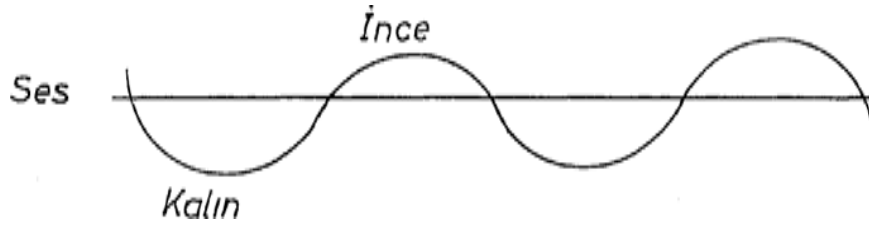
Bu teknik hem klasik hem de caz flütte tercih edilen dil tekniğidir. Sıklıkla kullanılan kurbağa dili müzikalite açısından flüte canlılık ve farklılık katmaktadır. 20. yy müziğinde sıkça kullanılan kurbağa dili ünlü flütist A.Gülşen Tatu kurbağa dilini şu şekilde ifadelendirmektedir:

1. Dilin hızlı yuvarlanması ile
2. Gırtlaktan gelen rrrrrrrr sesi bir nevi boğazımıza gargara yaparken olduğu gibi şekilde açıklamıştır.

3.9. Vibrato

“İyi bir ton geliştirebilmek için enstrümanın her oktavında sesi iyi odaklamak gerekir. Bunun için iki temel üfleme pozisyonun -forte ve piyano- çalışılması önemlidir. Müziği daha heyecan verici ve ifadeli kılan, değişik dinamikler, değişik renkler ve vibrato arasındaki ilişkilerin çeşitliliğidir. Forte çalarken iyi odaklanmış, armonikleri açısından zengin, doğal bir ton ile hızlı ve derin bir vibrato gereklidir.” (Turgay 2002: 9)

Vibratolu ses üflerken dudak ve boğaz kesinlikle kapatılmadan, diyaframdan gelen hava titreşimleri ile doğal bir şekilde üretilmelidir.

Şekil 5: Vibrato

Sesin dalgalanması (Akıncı 1994: 13)

3.10. Entenasyon ve Sonorite

Entonasyon, müzikte “doğru tonlama” anlamına gelmektedir. Entenasyon ve ton problemleri genellikle ağızlığı yanlış yerleştirmekle, aşırı ya da az üflemeyle ortaya çıkar. Bunu engellemek adına çalmaya başlamadan önce akort etmek ve tuner ile kontrol etmek önemlidir. Daha sonra parmaklar, yüz ve dudak kas gerilimini azaltmak için uzun nota ve dizi çalınır. Entenasyon ile diyafram nefesi birbiri ile direk bağlantılı olduğundan entenasyonu sağlamanın ön koşulu olarak diyafram nefesinin öğrenilmiş olması şarttır.

Sonorite kavramı dengeli ve güzel ses dolgunluğu olarak anlaşılmaktadır. Flütçü de aranan doğru entenasyon için sonorite ton çalışması tam anlamıyla flütçünün uygulaması gereken egzersizlerdendir. Tüm bu müzikal konuşmayı sağlamak için diyafram nefesi ön koşul olarak flütistin karşısına her zaman çıkan en önemli ilkedir.

3.11. Gamlar

Flütistin mekanizmayı tanıması birtakım çalışmalar gerektirmektedir. Bu çalışmaların en başında gam çalışmaları gelmektedir. Profesyonel tüm enstrumanistlerin rutin olarak kullandıkları egzersizlerin başında yer alan gamlar flüt eğitiminin önemli birparçasıdır. Doğru entenasyonu sağlamak anlaşılır müziksel ifadesine sahip olabilmek için artikülasyon açısından zengin ve donanımlı bir teknikle flütü icra etmek, dizi çalmayı zorunlu kılmaktadır.

Yeni başlayan flütçülerin gam ya da dizi çalışmaları flütü geliştirmeleri açısından kapasitelerini arttıracak bir çalışma yöntemidir. Bu bağlamda ritmik, tonal, melodik ve müzikal altyapı kazanımını kazanmak ve notalar arası parmak geçişlerini sağlam ve doğru bir şekilde yapmak için metronomlu ve farklı ritmik dengelerle farklı artiküle teknikleri ile gamları çalışmak gerekir. Doğru parmak pozisyonunun öğrenilmesi ve flüt hakimiyetinin sağlanması açısından gam çalışmaları rutin olarak flütçünün uygulaması gereken temel gündelik ısınma egzersizlerdir.

Şekil 6: C majör de üçleme, arpej, dominant 7 li (V7) dizi çalışması.

H.W.Stepanow Tonleitern, Akkorde und Arpeggien Für Flöte

Şekil 7: Kromatik dizi çalışması

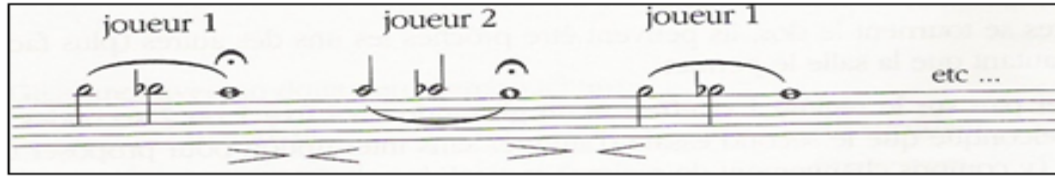

Şekil 8: D moll melodik ve armonik minör dizi

3.12. Etütler ve Tekniksel Yaklaşımlar

Etütler, eserlere oranla daha küçük çapta yazılmış olup öğrenciye çalgı ve artikülasyon ile ilgili teknik özellikleri kazandırmayı amaçlar. Her ne kadar etütler öğrencinin ileri seviyedeki eserleri seslendirmesine temel sağlayacak biçimde yazılmış olsalar da öğrenci açısından teknik zorluklar içerebilirler. Bu teknik güçlüklerin giderilmesinde uygulanacak egzersizler eğitici ve öğrenci açısından dersin daha verimli hâle gelmesinde etkilidir. Bu bakımdan etüdün farklı teknik kümelerinin temelindeki motiflerin belirlenmesi gerekir. Be nedenle etütte, motif ve teknik küme kavramlarını tanımlamak yerinde olacaktır. Teknik motif, etüdün ya da eserin içinde bulunan benzer artikülasyon veya benzer notasal akış (ezgisel hareket) içeren, birkaç notadan ya da ölçüden oluşan nota grubudur. (Özlem 2009: 655)

Marcel Moyse, kendi yaşadığı teknik zorlukları, ısınma problemlerini çözmek ve kendisini geliştirmek için ilerleyen yıllarda ton, artikülasyon tekniği, kromatik diziler, gamlar ve arpejler olarak ayrı ayrı günlük egzersizler ve etütler yazmıştır. Moyse'un, parmak hızını arttırmaya ve ton geliştirmeye yönelik yazmış olduğu bu metotlar, yirminci yüzyılın başlarında çalışma tekniğine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.' (Hepücel 2009: 36)

M.Moyse De la sonorité

Şekil 9: Marcel Moyse kromatik sonarite egzersizi

Şekil 10: Marcel Moyse 24 LITTLE MELODIC STUDIES no 11

The image shows the musical score for Marcel Moyse's 24 Little Melodic Studies, No. 8. The score is in 2/4 time and consists of two variations. The first variation is marked 'Andante' and the second 'Allegro'. The score includes dynamic markings such as *pp*, *p*, *mf*, and *f*, and articulation marks like accents and slurs. The first variation is in 2/4 time and the second is in 3/4 time.

Şekil 11: Marcel Moyse 24 little melodic studies no:8 notaların dinamikleri, nefes durakları, etüdün artikülasyonu ve nüansları ile flütçüyü adım adım ilerletecek varyasyonlarla geliştirilmiş do minör etüt.

‘Her alıştırma ton üretimine yarar sağlayacak şekilde ele alınmalı ve ona göre çalışılmalıdır. Üfleme başlamadan önce, istenilen ton zihinde tasarlanmalı ve çalarken sürekli ses kalitesi dinlenmelidir. Nefes, parmak ve artikülasyon çalışmalarında bile ton kontrolü unutulmamalıdır.’ (Akıncı 1996: 3)

Allegro vivo

17 *f* e sostenuto

pp

Şekil 12: Marcel Moyce kromatik etüt

Allegretto.

7. *p*

p

Köhler op 33

Şekil 13: Köhler op33 no:7 D minör dizisi arpej ve aralıkları baz alınarak bağ dokusu üzerine kurulan etütte nüans çizgileri doğrultusunda çalınması üzerine vurgular. Teknik doku açıkça yazılmıştır. Melodik ve armonik minör ele alınmıştır.

Köhler op33

Şekil 14: Üçlemeler üzerine kurulan bu etütte aralıklar , bağ dokuları, küçük stacato notları ile geliştirilmiştir.

Double Tonguing

Allegro moderato.

14. *tu-cu tu-cu tu-cu*

a tempo

rall.

This musical score is for Köhler op 66 no 14. It is written in treble clef with a common time signature. The tempo is marked 'Allegro moderato.' and the performance instruction is 'a tempo'. The score features double tonguing markings (indicated by a double accent symbol above the notes) and a 'rall.' marking. The score is numbered 14, 8, 10, and 15.

Köhler op 66

Şekil 15: Köhler op 66 no 14 double tonguing

Allegretto vivo.

Varyasyon bölümü

allarg. *dim.* *p* *rall.* **Più moderato.**
a tempo. *p* *f risoluto.*

9088_15

Köhler op33

Şekil 16: Köhler op33 no: 4, etütdeki üçlemeler istenilen ritmik dengeye göre uygulanmalıdır. Bağ dokuları, dinamikler, entenasyon, tonalite ve sonorite gibi kavramlar bu etüt için de geçerlidir. Etüt içindeki varyasyonlu geçiş cümlesini bozmadan tona bağlaması ve artikülasyonu, flütçü için önemli bir teknik kazanımdır.

BÖLÜM IV

CAZ MÜZİK VE GELİŞİMİ

‘Caz müziği dendiği zaman birçok kimsenin aklına gelen ilk soru, neden bu müziğe caz dendiği ve böyle bir tabirin nerden geldiğidir. Bu husus Batı dünyasını da çok meşgul etmiş ve Profesör Marshall Stearns (ölmeden evvel Amerika’da Caz Araştırmaları Merkezi’nin başkanı) yazdığı Story Of Jazz adlı kitabında bu hususta belli başlı üç teorinin ortaya sürüldüğünü belirtmişti. Bu teoriler:

1. Caz kelimesinin Batı Afrika’ya götürülen yerlilerle beraber geldiğini ve “hızlandırmak”, “heyecanlandırmak” manasında kullanıldığı,
2. Arabistan’dan Sudan vasıtasıyla Afrika’ya süzüldüğü ve aslının cazib, cezbe gibi Arapça kelimelerden geldiği,
3. Caz tabirinin Fransızca Fransızca jaser kelimesinden geldiği ve konuşmak gevezelik etmek manasına gelen bu tabirin bu müziğe aktarıldığıdır’ (Sermet 1999: 9).

Caz müzik, içerdiği müzikal nitelik ve gelişim çizgisiyle 20. Yüzyıl müziğinin başlıca etkenlerinden olan popüler bir müzik türüdür. 19. yy. sonlarında doğmuş, 20. yy bütün dünyada benimsenmiş ve yaygınlaşmıştır. Caz müziği, 20. Yüzyılın hemen bütün müzik stillerinden yararlanmış olan zengin bir koleksiyondur. İlke olarak “çalgi müziği”dir ve din dışıdır. Mayasındaki doğaçlama ve swing gibi başlıca iki etken, gelişen caz stillerine temel olmuştur. Öte yandan eklektik kavrayışıyla caz, diğer müzik tür ve çeşitlerinden yararlanmayı bilmiştir (Say 2005: 94).

Amerika'nın en tanınmış caz eleştirmenlerinden Marshall W. Stearns'e göre: "Caz, Avrupa çalgılarını kullanan ve Avrupa armonisinin, Avrupa-Afrika melodiğinin ve Afrika ritminin unsurlarını birbirine bağlayan doğaçtan çalınan Amerikan müziğidir."

Caz müziği müzik tarihi içinde oldukça köklü bir geçmişe sahiptir. Bu tarihi uzantının 1870’ lere kadar uzandığı görülmektedir. Caz müziğinin her müzik türünü etkileyerek; bu etkileşimleri müziğinin içinde barındırması, yeni armonilerin

üretilmesine ve bu müzik türü için farklı söylemler ve çalma tekniklerinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu yüzden caz müziğini diğer müzik türlerinden ayıran en belirgin özelliği sürekli yeniyi arayan yenileşen bir müzik türü olmasıdır. Bu bağlamda çeşitli caz türleri ve çalma stilleri gelişmiştir.

Caz müzikte her 10 yılda yeni bir dönem ortaya çıkmıştır. Fakat hiçbir dönem diğerinin yerine geçemez. Her dönem bir öncekini ve öncekilerin hepsini içinde taşır (Berendt 2010: 21).

Günümüzde hızla yayılan bu müzik akımının diğer müzik türleri ile birleştirilerek sentezlenmesi sonucunda ortaya çıkan; Etnik caz, Latin caz, Flamenko caz gibi yöresel ezgiler içinde yeni tarzlar oluşturulmakta ve dünyadaki flütistler tarafından muazzam bir ustalıkla seslendirilmektedir. Bu gelişime, flütte var olan potansiyelin keşfedilmesinin yanında modern çağın teknolojik yaklaşımları doğrultusunda yön göstermesinin de önemli bir katkısı vardır. Teknolojik olarak ses sistemlerinin kullanılması caz müzikte kullanılacak enstrümanların sınırını ortadan kaldırmıştır. Bundan dolayı flüt enstrümanı istikrarlı bir şekilde caz müziği konusunda gelişme göstermiştir. Ayrıca bir çok flüt üretici firmaların Micro Corg ve Glisando gibi caz müziğine uyum sağlayan flüt başlıkları ile açık ve kapalı perde formu üretilmiş flüt çeşitleriyle geliştiğini göstermektedir.

4.1. Ragtime (1890)

Ragtime caz müziğin en başlangıç evresidir. Bu müzik akımı müzik tarihinde ilk 1870’li yıllarında görülmüştür. Ragtime eserler ana hatları doğrultusunda incelendiğinde; ana karakter özelliği, senkoplu ve düzensiz ritimlerden oluşan parçayı, ayrı ayrı birçok sesin meydana getirdiği seslerin, motiflere motiflerden cümlelere, iç içe girmiş ses öbeklerinin dramalaştırılarak bestelendiği bir armonik yapıya sahiptir. 19. yy. sonunda ortaya çıkan ‘bu tür’ ya da cazın ‘ön biçimi’ olan ‘Ragtime’ sert vurgulu ritmik yapısı ve folklorik melodileriyle bir piyano müziği olarak Amerika’daki siyahlar tarafından uygulanmıştır. “Ragtime”, genellikle 2 zamanlı ölçü birimlerinde, orta tempoda ve “Avrupa Müziği’nin “March” (Marş, yürüyüş) karakterine yakınlık gösteren özellikler taşımaktadır. Ragtime Erik Satie, Claude Debussy ve Igor Stravinsky gibi

klasik müzik bestecilerini de etkilediği görülmüştür. Ragtime terimi sadece piyano için yazılan bir müzik olmanın dışında müziğe giriş devrini tanımlamakta da kullanılır.

Rag ağırlıkla besteye dayanır ve öncelikle piyanoyla icra edilir. Bestelendiği için cazın temel bir özelliğinden, yani doğaçlamadan yoksundur. Ama bir temposu vardır, en azından tutturmaya çalıştığı kırık dökük bir temposu; ve bu nedenle caza dahil sayılması olağan hale gelmiştir. Zaten müzisyenler rag'leri sadece yorumlamakla kalmayıp, caz doğaçlamaları için tema olarak kullanmaya da oldukça erken başlamıştır (Berendt 2010: 22).

Bazı eski ragtime düzenlemelerinin, flüt ve pikolo için yazılmış parçaları içermesine rağmen, flüt çalgısının 1920'lere kadar caz topluluklarında az tercih edilmiş olması ile caz müzikte ilerlemesi ve yerini tam anlamıyla solo bir enstrüman olarak alması 1950'lere kadar netlik kazanamamıştır. Çünkü flütte düşük volüm oluşu ve elektronik yükseltmenin yokluğu, düzenlemelere flütün katılmasını zorlaştırmıştır. Bu sebeplerden dolayı, flüt için yazılan eserler ve solo bölümler saksofon tarafından seslendirilmiştir. Bugün ise ileri mikrofonların kullanımı sayesinde solo caz flütçüleri; cazın erken günlerinde flütün sınırları dışına çıkmasını ve cazın nüanslarını ifade edebilir duruma gelmesini sağlamışlardır.

1920'ler ve 30'larda dans salonlarında ve caz buluşma yerlerinde başlıca solo aletler, büyük bir salona duyurabilecek yeterlilikte ses üretebiliyor olan hiçbir yükseltmeyi gerektirmeyen boru, trombon, ve saksofon olarak tercih edilmiştir. Ne var ki bu durum günümüzde artık teknolojinin ilerlemesiyle caz müzikte kullanılan enstrümanların sınırlarını ortadan kaldırmıştır.

Caz flüt sololarının bulunduğu ilk kayıt 1927'de Cubalı klarnetçi Alberto Socarras tarafından Clarence Williams plakları ile yapılan "Shootin' The Pistol" dur. İlk öncüler bu bilgiyi desteklerken, caz tarihçileri saygın saksofoncu Wayman Carver'i ilk caz flütçüsü olarak kabul etmektedirler. Carver en ünlü plaklarını 1930'larda kayda almıştır. "Loveless Love" with Dave Nelson", "How Come You Do Me Like You Do?", "Sweet Sue, Just You" bu plaklar arasındadır. Hemen ardından onları takip eden Jerome

Richardson ve Bud Shank ile flüt çalgısı caz müzikte kullanılarak yaygınlaşmaya başlamıştır.

4.2. New Orleans (1900)

I.Dünya Savaşından sonra gelişen bu müzik türünde gamlar majör olmakla birlikte ritim 4/4 lüktür. New Orleans olarak adlandırılan stil New Orleanslı müzisyenlerin 1920'li yıllarda Chicago'da yapılan cazdır ve en önemli devrimini burada gerçekleştirmiştir. New Orleans geleneğini başlatan müzisyenlerden birisi olan Jelly Roll dur.

'Berendt (2010, s.27)'a göre "İlk kez New Orleans döneminde hot çalış görülür. Bu icra tarzı anlatımın son derece sıcak oluşuyla karakterize edilir. Sound, cümleme, vibrato, artikülasyon özgünleşir. Müzisyen enstrümanını çalmaktan çok onunla konuşarak duygularını yansıtır'

Genellikle majör gamlar kullanılan New Orleans müziğinin ritmi 4/4'lüktür, fakat bazı parçalarda ikinci ve dördüncü vuruşlara konan aksan nedeniyle ölçüde iki vuruş var gibi bir his vermektedir (Sermet 1999: 25).

Çalgı gruplarının melodileri doğaçlamalara dayanır. Varyasyonlar tema veya temalar üzerine yapılır. Bu stilde eğer eser şarkı formunda ise genellikle 32 ölçü olmaktadır. Yine de pek çok New Orleans parçası çok temalıdır ve 8 veya 16 ölçüden oluşur. Genelde majör gamlar tercih edilmiştir.

4.3. Dixieland (1910)

Cazın ilk başarılı beyaz orkestraları Papa Jack Laine'le başlar ve beyaz orkestralardan Original Dixieland Jazz Band ve New Orleans Rhythm Kings kuşkusuz caza ilk başarılarını kazandıranlardır. Neredeyse soloya hiç yer vermeyen Original Dixieland Jazz Band insanı saran kolektif doğaçlamalarıyla cazın ilk döneminin birçok başarılı parçasına ün kazandırdı (Berendt 2010: 28).

New Orleans müziği çalan müzisyenler Mississippi nehriindeki gemilerle ve onların civarındaki trenlerle gezgincilik yaparken kendi müziklerini Memphis, St. Louis ve Chicago gibi şehirlere de yaymışlardır. Memphis ve St. Louis gibi şehirlerde daha

çok olan zenci topluluğu bu müziğe merak sararken Chicago'da ise bu işi mecburen beyazlar ele almıştır. New Orleans müziğinin Chicago'da daha ziyade beyazlar tarafından çalınmasından dolayı da bu ayırıcı vasfı belirlemek üzere bu müziğe de Dixieland denmiştir (Sermet 1999: 25).

Dixieland'i New Orleans'tan ayıran temel fark beyaz müzisyenler tarafından çalınıyor olmasıdır. Siyahların çektiği sıkıntıların tersine rahat yaşayan beyazların yaptığı müzik daha neşeli, tempolu ve melankoliden uzak melodilere dayanmıştır. Blues yerine daha çok şarkı kalıpları tercih edilmiştir. Ortaya anlatım açısından daha zayıf ama teknik açıdan daha gelişmiş bir tarz çıkmıştır. Melodiler daha yumuşak, armoniler daha sadedir. Beyaz Caz'ında vibrato, portamento ve glissandolar az kullanılır.

4.4. Chicago (1920)

Caz müzik her on yılda bir büyük bir değişim geçirdiği konusu tüm caz kaynaklarında görülse de esas olan her dönemin birbirini kapsar nitelikte olmasıdır.

Berendt (2010, s.30)'e göre 20'li yıllarda caz konusundaki en önemli üç şey: New Orleans müziğinin Chicago'da süren parlak dönemi, klasik blues ve Chicago stilidir.

King Oliver Chicago'daki en önemli New Orleans grubunu yönetiyordu. Louis Armstrong Hot Five ve Hot Seven'ı, Jelly Roll Morton Red Hot Peppers'ı, Johnny Dodds New Orleans Wanderers'ı vb. burada oluşturdu. Bugün New Orleans diye adlandırılan stil, bu yüzyılın ilk yirmi yılında New Orleans'ta çalınan ve plağa kaydedilmemiş olan arkaik caz değil, New Orleanslı müzisyenlerin 20'li yıllarda Chicago'da yaptığı cazdır (Berendt 2010: 31).

1910'lu yıllarda Orta Avrupa İtalyan ve Yahudi göçmenleri Chicago Nehri ve Michigan Gölü arasındaki Southside semtinde var olan İrlandalı egemenliğine son verirler. Gettosu yüzyıl boyunca gelişen güneyden gelmiş zencilerle sağlıklı ilişki kurarlar. Burada 35th Street ve State Street arasındaki bölgede yoğunlaşan gece kulüplerinde New Orleans'lı zenci müzisyenler kendilerini tanıtmaya başlarlar ve onlar

sayesinde Chicago cazın merkezi durumuna gelir ve bu özelliğini 1920'li yılların sonunda New York'un egemenliğini hissettirmesine kadar sürdürür (Bergerot 2004: 46).

Berendt (2010, s.31)'e göre "Blues da parlak dönemini 20'li yıllarda Chicago'da yaşadı. Tabii ki blues şarkıları daha caz doğmadan önce, en azından geçen yüzyılın ortasından beri vardı. Daha o zamanlar güney eyaletlerinin kırsal kesimlerinde blues söylenirdi".

Mimaroglu (2013, s.43)'na göre "1920'lerin dikkat çeken iki özelliği vardır. Bunlardan biri başlangıçtaki New Orleans cazında hemen hiç bulunmayan solo korus'un gelişmesi, diğeri de cazcılarının yazılı müziğe ihtiyaç duymaları sonucunda ilk büyük orkestraların kurulmasıdır".

4.5. Swing (1930)

1930 larda ortaya çıkan caz akımıdır. Caz müzik tarihinde bu dönem swing olarak geçmeden önce orkestralar dönemi olarak bilinmektedir . 20. yüzyılın en popüler Caz hareketi olan Swing 1930'lu yıllarda müzisyenlerin Chicago'dan New York'a yaptığı ikinci büyük göçün sonucunda Harlem'de ve özellikle Kansas City'de ortaya çıkmıştır. Daha önceki Caz stilleri "Two Beat Jazz" (iki vuruşlu Caz) olarak sınıflandırılır.

Swing two beat jazz (iki vuruşlu caz)'ın tersine four beat jazz (dört vuruşlu caz) olarak adlandırıldı, çünkü ölçüdeki vuruş eşit olarak vurgulanıyordu. Fakat Louis Armstrong ve Chicago stilinin başka bazı müzisyenleri daha two beat jazz döneminde four beat stiline aşinaydı. (Berendt 2010: 32).

Berendt (2010, s.32)'e göre "Cazın eski stilleri two beat jazz (iki vuruşlu caz) adı altında sınıflandırılır. Beat sözcüğü vuruş, ritmik ağırlık noktası anlamına gelir. Two beat jazz'ın iki ölçüsü iki vuruştan, iki ritmik ağırlık noktasından meydana gelir".

Swing ölçüdeki dört vuruşunda eşit olmasından dolayı "four beat jazz" olarak adlandırılmıştır. Daha önce de Louis Armstrong ve Chicago stilinin başka müzisyenleri 4/4 lük müzik yapmaktadırlar ama Swing bunlardan ayrı olarak Caz'ın dönem adlarından biri olmasının yanı sıra önemli bir anahtar kelime haline gelmiştir. Bu dönemde küçük gruplar yerlerini büyük orkestralara (Big Band) bırakmıştır ve yazılı aranjmanlar

kullanılmaya başlanılmıştır. Kollektif doğaçlamalar görülmezken, ritmik anlayış daha gevşek ve yumuşak bir hale gelir. Swing müzisyenlerinin enstrüman yetkinlikleri erken Caz dönemi müzisyenlerine göre artmıştır. Ayrıca bu dönem büyük solistler dönemi olarak da tanımlanır: Swing döneminin önemli caz sanatçıları Duke Ellington, Count Basie, Fletcher Henderson, Jean Goldkette, Benny Goodman, Artie Shaw, Gene Krupa, Glenn Miller, Chick Webb'dir.

Swing dönemindeki caz müzisyenleri günümüz pop müzisyenleri gibidirler. Benny Goodman, Count Basie, Duke Ellington 1930 ve 1940'lı yıllarda isimleri herkes tarafından bilinen müzisyenlerdir. Daha çok caz müzisyeni olarak değil dans orkestralarının liderleri olarak görülmektedirler. Swing döneminin 1950'lerdeki Rock gruplarıyla ortak yönü ve en önemli işlevi insanlara dans müziği icra etmeleridir. Yani Swing'in popülaritesi biraz da hem kulağa hem de göze hitap etmesinden kaynaklanır. 20 yy. popüler müziği olarak da anılmaktadır (<http://www.saksafonname.com/index.php/caz/caz-uzerine/15-caz-uzerine/248-caz-muziginin-donemleri>).

Swing sözcüğü caz müziği açısından anahtar bir sözcüktür. İki ayrı anlamda kullanılır; bu da yanlış anlama olasılığı doğurmaktadır. Birincisi, ritmik bir öğeyi ifade eder. Caz bu öğeyle, klasik müziğin formdan gelen o gerilimini kazanır. Bu öğre cazın bütünü stillerinde, evrelerinde ve çalış tarzlarında mevcuttur. Öte yandan swing 30'lu yılların caz stiline adıdır. Bu stille caz rock ve fusion'dan önce en büyük ticari başarısını kazandı: Benny Goodman "swing kralı" ilan edildi (Berendt 2010: 33).

Charlie Parker ve Dizzy Gillespie gibi bir sonraki devrin kurucularının bu devirde biçimlenmiştir ve Miles Davis'in bu dönemde Louis Armstrong'dan çok istifade etmiştir bu yüzden de bu devrin önemi oldukça büyüktür (Sermet 1999: 109).

4.6. Bebop (1940)

Müzik tarihinde bebop sözcüğünün açıklamasıyla ilgili birçok ifade yer almaktadır. Bu açıklamalar:

Berendt (2010: 35)'e göre: 'Bebop sözcüğü trompetçi Dizzie Gillespie'nin açıklamasına göre o zamanlar gözde olan aralık sıçramalarının vokalizasyonunu, yani

bemol beşliyi yansıtır. Bebop veya rebop sözcükleri, bu türden melodik sıçramalar “şarkı” olarak söylenmek istendiğinde kendiliğinden dudaklardan dökülüyordu’.

Bergerot (2010: 35)’e göre “bebop sözcüğüne dair bütün açıklamalar, son tahlilde kesin olarak nitelenemez.; caz terminolojisinde sık sık karşılaşılır bu durumla. Örneğin bıçkın Amerikan gençlerinin jargonunda, bebop ya da bob dövüşmeyi veya bıçaklamayı ifade eder.

Bemol beşli, bebop’un, ya da bir süre sonra yerleşen kısaltılmış ismiyle bop’un en önemli aralığı oldu. İlk zamanlar beşlinin kullanılması yanlış veya en azından hatalı tonlama olarak nitelendi; yine de geçiş akoru olarak, ya da 20’li yıllarda Duke Ellington veya piyanist Willie “The Lion” Smith’in pek sevdiği gibi, özel armonik efektler yaratmak için kullanılması kabul görüyordu. Ancak artık bütün bir stili kapsıyordu; tıpkı eski caz formlarının armonik sınırlarının gitgide gelişmesi gibi (Berendt 2010: 35).

Bergerot (2010: 35)’a göre “Mintons’ta bir araya gelen en önemli müzisyenler; piyanist Thelonious Monk, davulcu Kenny Clarke, gitarist Charlie Christian, trompetçi Dizzie Gillespie ve alto saksofoncu Charlie Parker’dı. Nasıl Louis Armstrong geleneksel cazın dahisiyse, Parker da bebop’ın gerçek dahi şahsiyeti oldu”.

Armoni bakımından Duke Ellington hariç genellikle yedili akorlara bağlı kalan cazcılar, bunlara dokuzlu, onbirli ve onüçlü akorları eklemiş ve bunların artmışlı, eksilmişli çeşitli varyasyonlarını denemiştir. Bunlardan bilhassa (artmış onbirli), bop müziğinin başlıca alameti farikalarından biri olmuştur. Bu şekilde armoni sınırı genişleyince bazı müzisyenler (mesela Charlie Parker) bazı parçalarında (birden fazla tonal merkez) ile oynamaya başlamışlardı (Sermet 1999: 157).

4.7. Cool, Hard Bop (1950)

Cool Caz, 40’lı yılların sonuna doğru müziğe Dizzy Gillespie orkestrasıyla başlayan üç müzisyen; Miles Davis, John Lewis ve Tadd Dameron ile başlamıştır. Be-Bop’ın asabi, huzursuz ve taşkın tavırlarından uzaklaşarak olgunluk, huzur ve uyuma yönelen bu üç müzisyen dönemin başlangıcını yaparlar.

Klasik enstrümanlar (flüt, obua, tuba, bariton saksofon) orkestralara katılmıştır ve bu orkestralarda genç beyaz müzisyenlere sıkça rastlanmaktadır. Düzenlemeler ve polifoni önem kazanmış, düzenlemelerde ritm partileri pasivize edilmiş, davulda fırça baget kullanımı başlamış, basit ritmler üzerine kolay söylenebilir, diatonik cümlelerden oluşan salınımlı vokal partileri yazılmıştır.

Yine aynı dönemde kökeni Be-Bop'a dayanan ve Cool akımından farklı olan bir akım oluşmaya başlar. Bu akım Hard- Bob tır. Sergilediği teknik ustalık yapısıyla Be-Bop'tan farkı yoktur. Bunun yanı sıra doğaçlamaları Bop'taki kadar karmaşık bir yapı göstermez. Müziğin tonu daha ağır ve karanlıktır. Davulcular Hard Bop'ta öne çıkarlar ve ritm bölümü önemli rol oynamaya başlar. Melodiler Blues'a daha yakın olmasıyla birlikte Funk, Gospel ve Soul etkileri de görülür. Gospel'ların, Soul'un tınılarını taşıyan "Hammond B3" orgu Hard Bop'ta önemli bir yere sahip olmuştur. Notanın ağırlığını güçlendiren bir perküsyon etkisiyle donatılmıştır (<http://www.saksafonname.com/index.php/caz/caz-uzerine/15-caz-uzerine/248-caz-muziginin-donemleri>)

4.8. Serbest Caz (1960)

Önceleri “atonal olarak değerlendirilen geniş alana girilerek bir çığır açıldı. Ölçü, düzenli vuruş ve simetrinin ortadan kalkışıyla karakterize edilen yeni bir ritmik anlayış ortaya çıktı. Kendini birdenbire Hindistan'dan Afrika'ya, Japonya'dan Arabistan'a açan caz, dünya müziğini içine almaya başladı. Müzikal sound gürültü düzlemine denk genişledi (Berendt 2010: 42).

4.9. 1970'ler

Fusion veya caz rock: Klasik caz doğaçlamaları rock ritimleri ve elektronik tınılarla birleştirilir. Yavaş yavaş caz, rock ve çeşitli müzikal kültürleri aşan ve bütünleştiren tipi doğamaya başladı. (Berendt 2010: 44)

Bu dönemde doğaçlamaların rock ritimler ve elektronik tınılarla birleştirilmesinden fusion/caz rock stili ortaya çıkmıştır. Tüm müzik tarzlarını bir araya getirerek bütünleştiren yeni çağ müzisyenlerinin ortaya çıkışı yine bu dönemde gerçekleşmiştir.

4.10. 1980 ve Sonrası

1980’li yıllar caz müziği diline seçmecilik yolu ile çok kaynaklı bir zenginlik getirir. Afrika’daki Afro-Pop akımı, Latin Amerika müziği, özellikle Brezilya ayrı bir renk katar. Giderek iyi eğitim görmekte olan caz müzisyenleri yeni kuşaklar oluşturmakta, kompozisyon ve yorumculuk konusunda teknik aşamalar kaydedilmektedir (İlyasoğlu 2013: 208).

4.11. Klasik Müzik Ve Caz Doğaçlama Arasındaki Benzerlikler

Klasik ve caz müzik arasında büyük bir bağ vardır. Bu arasındaki iletişimi anlamak doğaçlama becerilerini geliştirir ve melodilerde doğru stilleri bulmanıza yardımcı olur. Klasik müzik ile beslenen caz müziği algılamak ve caz müziği icra etmenin alt yapısı yine klasik müzik ile sağlanır. Bu bağlamda caz müziği hedefleyen müzisyenler klasik müzik de mevcut olan armonik yapıyı bilerek caz müziğe başlayabilir. Bob Taylor’a göre (2000) caz ve klasik müzik bazı benzer unsurlara sahiptir. Klasik ve caz müziği tarihlerinde paralellikler gözükmür. Bu paralellikleri anlamak doğaçlama becerilerini geliştirir ve melodilerde doğru stilleri bulmanıza yardımcı olur.

Klasik müzik ve caz doğaçlama arasındaki benzerlikler ise:

1. Temel form ve kompozisyonların formu
2. Akor ilerlemeleri
3. Melodi ve ritmik gelişim
4. Sololar ve eşlikler

4.12. Klasik Müzik Ve Caz Doğaçlama Arasındaki Bazı Farklar

Caz müziği, klasik batı müziği ile armonik açıdan benzerlik gösterse de, arasında bazı farklılıklar bulundurmaktadır. Klasik batı müziğinde notasyona bağlılık esastır. Caz müziğinde bu durum doğaçlama konusunda sanatçıya özgürlük sunabilmektedir. Sanatçı caz müzikte eserin armonik işlemlerini bozmadan kendine özgü hissiyle melodiyi çeşitlendirebilmektedir. Bu çeşitlendirmeler sanatçının işitsel yeteneği ve armoni bilgisiyle değişkenlik göstermektedir.

Klasik müzik ile caz doğaçlama arasındaki farklar:

- 1) Ritimler,
- 2) Caz parçalarında bulunan doğaçlama soloları,
- 3) Cazda orjinal melodiyi sanatçının özgürce değiştirmesi,

‘Bir caz doğaçlamasını izlemenin bir yolu, solo şarkılarını dinlerken kafanızdaki şarkının melodisini seslendirmektir. Ancak doğaçlama hepsi olamaz ve cazın tamamı değildir. Duke Ellington ve Eddie Sauter gibi besteciler, neredeyse doğaçlamadan yoksun bazı caz kompozisyonları yazdılar. Ancak gerçek zorluk, bir besteci doğaçlamayı bir parçayla bütünleştirdiğinde gelir. Orkestral caz kompozisyonlarında doğaçlamacının, bestecisinin yarattığı bağlamda bir ifade hazırlamak için tüm kabiliyetlerini kullanması gerekiyor. Bu nedenle tüm caz müzisyenleri aynı zamanda bestecilerdir (Schoenberg 2002: 79).

4.13. Caz Flüt

Caz müziği oldukça köklü bir geçmişi olan, armoni ve icracılık bakımından klasik müzikle iç içe geçmiş bir müzik türüdür. Flüt eğitiminde klasik bir eser icra etmek için nasıl bir alt yapı ve müzik eğitimi gerekiyorsa caz eseri seslendirmek için de belli bir altyapı gerekmektedir. Bu açıdan caz müziğini tanımak ve iyi bir zemin oluşturmak için başlangıçta klasik anlamda yazılmış, literatürde yer alan caz eserlerin Müzik Eğitimi Anabilimdalı flüt eğitim ve öğretimi programında yer verilmesi gerekmektedir. Çünkü klasik eserlerden, caz armonili klasik anlamda yazılmış eserlere daha basit bir geçiş yapılacağı ve bu nedenle caz müziğine ilgi duyan ve bu konuda kendini geliştirmek isteyen flütistlerin caz müziğini bilerek ve anlayarak devam edebilecekleri konusunda yardımcı bir kaynak olabileceği konusu araştırılmıştır.

Caz müziği, armonisi, ritmik yapısı ve doğaçlamaya dayanan melodi tarzı ile ayrı bir öneme sahip olan özgür bir müziktir. Bununla birlikte caz müziğini ve armonisini sadece popüler müzik türü içerisinde düşünmek yanlış bir tanım olacaktır. Geçirdiği gelişim evreleriyle 19. yüzyılın sonundan başlayarak klasik müzik de dahil olmak üzere diğer müzik türleriyle etkileşime girerek git gide bütün dünyada kullanılan, gelişen ve

hatta eğitim müziği içerisinde yer alan, bilimsel olarak araştırılan ve pedagojik yaklaşımları geliştirilerek kullanılan bir tür olmaya başlamıştır. Bu bağlamda gelişen caz müzik; evrensel bir çerçeve kazanmış, tüm dünyayı etkisi altına alarak her tarz müziği, her enstrümanı istemsizce etkileyerek içine çekmiştir. Caz müzik her ne kadar trumpet, saksafon, piyano enstrümanlarıyla bütünleşmiş gibi görülse de caz müzik flütü de etkilemiştir. Bu etkileşimle caz flüt denildiğinde ilk akla gelen isimler hem saksafon hem de flüt çalan Herbie Man, Joe Farrel, James Woody, Frank Wess, James Spaulding, Dave Valentin, Gary Thomas, Hubert Laws, Yusef Lateef, Sam Most gibi flütistler doğaçlama ve caz müziğini en güzel icra edenler arasında yer alarak flütçülere yeni bir akım sağlamıştır. Bu flütçülerin birçoğu saksofon çalgısına son derece hakim ve ustalıkla icra etmektedirler.

20. yy.ın sonunda Eva Kingma ve Bickford Brannen tarafından makamsal ton elde edilebilmek için Kingma flütü olarak adlandırılan bir sistem geliştirilmiştir. Bu sistemle hem makamsal aralıklar (quarter tones) hem de çok sesli (multiphonics) çalım elde etmek mümkün olmuştur. Ayrıca bu sistem doğu müziği çalmak isteyen flütçüler ve caz flütçüler için oldukça kullanışlı olmuştur. Bu sistemdeki flütler sadece Brannen Brothers ve Sankyo firmaları tarafından üretilmektedir (http://en.wikipedia.org/wiki/Western_concert_flute).

Günümüzde caz flütistler arasına girmiş olan Sarpay Özçağatay caz müziğini en iyi icra edenler arasında müzik literatürüne yazdığı caz etüt kitapları ile yer kazanmıştır. Kaynak taraması içinde gösterilen kitabı caz müzik başlangıç ve ileri düzey flüt teknikleri ile önemli bir konuma sahiptir. Bunun yanında Serdar Barçın, Eren Coşkuner, Burak Beşir, Mihriban Aviral gibi flütistler caz flüt denilince akla gelen isimler arasında yer almaktadır. Nitekim teknolojinin son derece hızla ilerlemiş olması youtube, instagram gibi sosyal medya araçlarının aktif olarak kullanılması her tarz müziğin gelişimini gözler önüne sunmaktadır. Bu gelişimin tüm enstrümanları kapsadığı ise açıkça görülmektedir.

4.14. Caz Müzikte Kullanılan Özel Diziler

Caz müziğinde kullanılan özel dizileri majör ve minör diziler olarak iki ana başlık altında toplayabiliriz.

Şekil 17: Majör Pentatonik

Herhangi bir majör dizinin IV ve VII derece seslerinin diziden çıkarılarak elde edilen dizi pentatonik majör olarak adlandırılmaktadır.

Şekil 18: Minör Pentatonik

Minör bir dizinin II ve VI derecelerinin diziden çıkarılması ile elde edilen dizidir.

Şekil 19: Blues Dizi

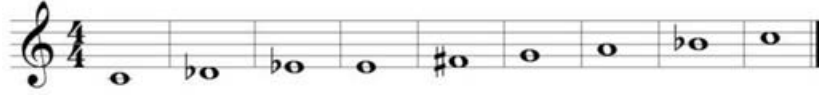
Şekil 20 : Tam Ton (Whole Ton) Dizi

Whole step half step - Diminished (Tam Ton Yarım Ton) Dizi

Şekil 21: Whole Step Half Step (Tam Ton Yarım Ton Dizi)

Whole step half step - Symmetrical Diminished (Yarım Ton Tam Ton) Dizi

Şekil 22: Yarım Ton Tam Ton Dizi

Augmented Dizi

Şekil 23: Augmented Dizi

4.15. Minör Ve Majörlerden Türetilen Diziler

Şekil 24: Ionian mod (Do)

Şekil 25: Doryan Mod (re)

Şekil 26: Phrigian Mode (mi)

Şekil 27: Lydian Mode (fa)

Şekil 28: Mixolydian Mode (sol)

Şekil 29: Aeolian Mode (la)

Şekil 30: Locrian Mode (si)

4.16. Rehber Tonlar (Guide Tones)

Rehber tonlar, sesleri bir akor veya ilerlemede ana hatlarıyla belirten, genellikle hangi tür akor tipini ve ilerlemenin içinde doğrusal bir şekilde inildiğini belirten bir nota setidir. En sık atıfta Kılavuz Sesleri 3. ve bir tonun 7. derece sesleri üzerindedir. John Coltrane rehber tonlar üzerinde akıcı bir doğaçlama sistemine sahip en önemli caz ustaları arasında ilk sırada yer alan caz müzisyenidir.

Tüm enstrümanlar için geçerli olan rehber tonlar doğaçlama sisteminde yol göstericidir. Enstrümanistler rehber tonlar ile eser içinde kolaylıkla doğaçlama yaparak tonalite içinde sağlam bir geçiş sağlayabilirler. 3. ve 7. derece içinde varolan sesler guide tones olarak jazz armonisinde geçen Türkçe karşılığı kılavuz ya da rehber tonlar olarak tanımlanan tonaliteye götürür. Rehber tonlar icra edilecek olan eser içinde analiz edilerek melodi ve ezgi oluşturmada; yani caz doğaçlama sisteminde, kolaylıkla ilerleme sağlayacağı bilinen mevcut önemli bir konudur.

C7: E, Bb- 3,7

F7: Eb, A-7,3|

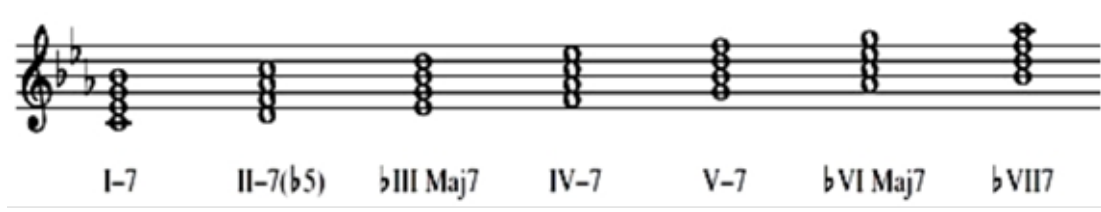
C7: E, Bb – 3,7,

Şekil 31 : Rehber Ton

Tüm akorların 3 ve 7. dereceleri alınarak doğaçlamada rehberlik yapılacak tonlar kolaylıkla elde edilir.

4.17. Karakteristik Dereceler

Geleneksel caz armonisi, II-7, V7, Ima7 yürüyüşü temeline dayanır. Dizi içerisinde yer alan sesler üzerine kurulan, akorlar farklı aralık ilişkileri barındırmakta ve buna bağlı olarak farklı isim ve gösterimlere sahip olmaktadır. I den VII ye kadar kullanılan Romen rakamları bir modda akorun kurulacağı dereceleri temsil eder. Akorun nitelikleri (üçlü, beşli, yedili, arttırılmış ya da eksiltilmiş hali) romen rakamının yanına yazılır.

Şekil 32: C Doğal minör dizisinin Romen rakamıyla gösterimi

Ted galloway

Şekil 33: II-V-I üzerine örnek etüt.

4.18. Caz Flüt Artikülasyon

Caz flüt artikülasyonu ile geleneksel flüt eğitiminde var olan artikülasyon teknikleri birbiriyle iç içe geçmiş bir yapıdadır. Alt yapısı klasik batı müziğindeki artikülasyon tekniklerinin caz flüte eklenerek ritmik değişiklikler sonucu çeşitlilik göstermektedir. Caz müziğin ifadelendirilmesi klasik flüt teknikleri üzerinden yapılmakta ve artikülasyonu eserlere göre klasik flütte olduğu gibi açıkça notalar üzerinde görülmemektedir. Flütist, esere o formu kazandıran önemli caz müzisyenleri (saksafon, trumpet, piyano...) dinleyerek doğru artikülasyonu kazanabilmektedir. Repertuara alınacak olan eserin dinleme yoluyla artikülasyon özellikleri ya da sınırlılıkları belirlenmektedir. Bu bağlamda klasik flüt eğitimi caz flüt artikülasyonu konusunda tam bir destek konumundayken caz artikülasyon tekniklerini kavrayabilmek için de temel oluşturmaktadır.

Artikülasyon geleneksel flüt eğitiminde olduğu gibi caz müzikte de ifadelendirme noktasında tüm enstrümanlar için geçerli olan önemli bir konu olmakla birlikte enstrüman hakimiyeti ve eser icrasında flütçüye kolaylık sağlayacak düzendir. Tüm bunları sağlayabilmek için özel olarak belirli caz sanatçılarına dinleme çalışmaları yapmak ise caz artikülasyonunu anlamak açısından bir ders niteliğindedir.

Caz müziği ifadelendirmek flütçünün mekanizmayı ustalıkla kullanabilmesinin yanında, doğru ifadelendirme ile artikülasyonun temiz ve kaliteli ses üretiminin sürdürülebilir olmasına dikkat edilerek anlaşılabilir olmasına bağlıdır. Caz müzik eşittir doğaçlamayken ayrıca doğru artikülasyona bağlı olduğu açıkça görülmektedir. Artikülasyon caz ritimleri içinde değişkenlik gösterirken ritmik denge caz artikülasyon teknikleri içerisinde değişebilmektedir.

Şekil 34: Burada ölçekleri uygularken kullanılacak en basit tekniklerden birisi ritmin sallanarak çalınmasıdır.

Jazz Articulation Concepts YOUTUBE

Şekil 35: C majör arpej üzerine kurulmuş olan bu küçük pasaj da; işaretli notalar artikülasyon da vurgulanması ve aksanlanması gereken notlardır. Ritmik dengesiyle oynanırken, ortaya sallanan bir ritim çıkmaktadır. Sekme notaları 2. Ölçüde G, B, C aksanlı ve sallanarak çalınması sonucunda caz formunu sağlamaktadır. Dörtlük nota uzun aksanlı ve güçlü çalınmaktadır.

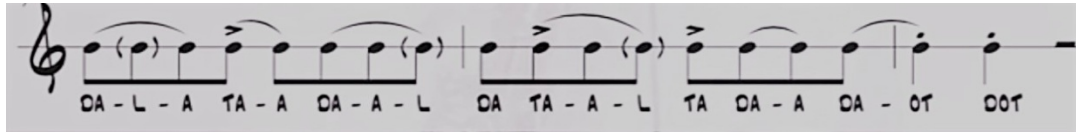
Şekil 36: Staccato çalarken her nota normal süresinin yarı değeri kadar kısalır. Tu-ti-la gibi hecelerle eser içindeki ifadesine göre sertleştirilir ya da yumuşatılır.

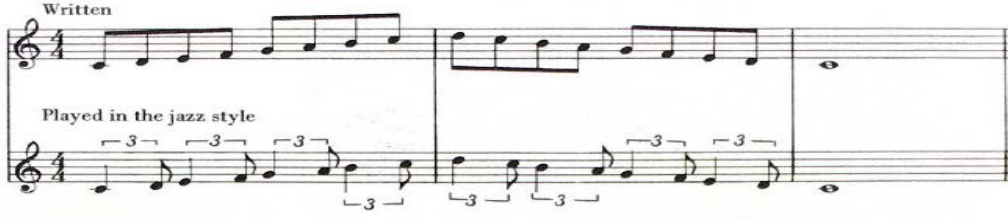
Şekil 37: Legato bağ tekniğinde her not dilde hafifçe tonlanır ve nota süreleri tam uzunluğuna göre verilir.

Şekil 38: Bağ dokuları görüldüğü düzen ve form içinde uygun dil tekniğine göre artiküle edilir.

Şekil 39: Bebop dil tekniği flüt üzerinde uygulanması en zor olan dil tekniğidir. Artiküle şekli ise CHARLIE PARKER dan alınarak ifadelendirilmiştir.

Şekil 40: 8' liklerden oluşan artikülasyon notasyonu.

Şekil 41: Aynı Nota Üzerinde Artikülasyon Ritmik Çalışma örnek notasyon.

4.19. Caz Etütler

Etütler klasik batı müziğinde olduğu gibi caz müzikte de önemli tekniksel bilgiler içermektedir. Caz müzikteki bu egzersizler; caz armoni yapısını ve yürüyüşünü algılayabilmek adına enstrümanistlerin, işitsel gelişimlerini sağlarken eser içinde küçük doğaçlama tekniklerini kazanabilmeleri adına, caz müzik eğitimi içindeki mevcut eğitim tasarısı içindedir. Bu bağlamda caz müzik de ilerlemenin yolu etütlerden geçmektedir. Bu konuda literatürde mevcut birçok kaynak olduğu gibi uygulama noktasında bireysel ya da backing track şeklinde çalmak da günümüz teknolojisi ile mümkün durumdadır.

Sarpay Özçağatay Unlock 1

Şekil 42: Arpej Etüt

Sarpay Özçağatay Unlock 1

Şekil 43: Dimished Arpej Etüt

Sarpay Özçağatay Unlock 1

Şekil 44: Melodik Caz Etüt

Sarpay Özçağatay Unlock 1

Şekil 45: Arpej Caz Etüt

Toby wine 1001 caz blues lick

Şekil 46: C7 üzerine geliştirilmiş blues etüt.

The image displays a musical score for a jazz exercise. It consists of eight staves of music. The first staff shows a melody line with a key signature of one flat (B-flat major) and a 4/4 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes. The subsequent seven staves provide a backing track with various chords. The chords are labeled as follows: Fmaj7, E7(b9), A7, D7(b9), C7(b9), F7, Bb7, A7(b9), D7, G7, G7(b9), C7, Fmaj7, C7(b9), F7, Bb7(b9), Eb7(b9), A7(b9), D7(b9), G7(b9), G7(b9), C7, Fmaj7, E7(b9), A7, D7(b9), C7(b9), F7, Bb7, A7(b9), D7, G7, C7, Fmaj7. The score is presented in a clean, black and white format with a light gray background.

Şekil 47: Unlock 1 içindeki bu caz doğaçlaması, flütistin icra edebilmesini kolaylaştırmak adına backing track ile uygulama sağlamaktadır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Tablo 1. Soruların geçerlilik güvenilirlik sonuçları

Cronbach's Alpha ifItemDeleted	Cronbach's alpha	Soru sayısı
1. Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize; caz müziği eğitime yönelik ne sıklıkta çalışma yaptırınız? .846	0,85	20
2. Temel caz müzik eğitiminde kullanılan, pentatonik dizi kalıbını flüteğitimindene sıklıkla kullanırsınız? .843		
3. Caz müzik eğitimindeyer alan blues dizi kalıbına, flüt eğitiminde ne sıklıkta yer verirsiniz? .841		
4. Caz müzikte yer alan modları (dorian, phrygian....tonları) flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız? .834		
5. Geleneksel flüt eğitimi süresince, caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız? .836		
6. Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarına ne sıklıkta yer verirsiniz? .859		
7. Caz müzikte yer alan swing ritim kalıbını flüt eğitiminizde ne sıklıkta yer verirsiniz? .843		
8. Caz müzikte kullanılan rehber tonlara özgü doğaçlama sistemini, öğrencilerinizle ne sıklıkta kullanırsınız? .840		
9. Geleneksel flüt eğitimi süresince caz müzikte uygulanan doğaçlama yöntemini ne sıklıkta kullanırsınız? .842		
10. Caz armonisinde yaygın olan II –V-I kadansına özgü caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız? .832		
11.Senkop, üçleme gibi ritim kalıplarını anlatırken , bu ritim kalıplarına özgü caz eserlerini ne sıklıkta kullandınız? .832		
12.Jazz flüt sanatçısı SarpayÖzçağatay 'ınUnlock caz metodunu flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız? .846		
13.CharleParkerOmniabook transkripsiyonlarını ders içinde ne sıklıkta kullanırsınız? .848		
14. Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize doubletonuguig, tripletonguing ve kurbağa dili tekniğini içeren eserlere ne sıklıkta yer verirsiniz? .857		
15. Geleneksel flüt eğitiminde klasik caz sentezli eserleri ne sıklıkta çaldırdınız? .838		
16. Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan artikülasyon teknikleri ile caz müzikte kullanılan artikülasyon tekniklerini eklemleyerek, flüt eğitimi süresince; herhangi bir caz eser için birleştirerek çalışmalarınızda ne sıklıkta yer verdiniz? .838		
17. Geleneksel flüt eğitimi alan öğrenciler eğitimlerinin hangi aşamasında caz flüte geçebilir? .867		
18. Geleneksel flüt eğitimi repertuarına ek olarak aşağıdaki caz standartı eserlerinden hangisini öğrencilerinize çaldırdınız? .885		
19. Flüt eğitimi süresince caz standartlarına ait backing-track'leri (altyapı müziği) geleneksel flüt eğitimine ek olarak kullanır mısınız? .843		
20.Realbook ya da herhangi bir caz standart repertuar kitabını flüt eğitimi süresince ne sıklıkla kullanırsınız? .842		

Literatürde güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları için belli ölçütler belirlenerek bilimsel çalışmalarda kullanılan anketlerin bu doğrultuda gerçeği ne kadar yansıttıkları ile ilgili doğru sonuçlara varılmak istenmektedir. Bu doğrultuda çalışma sonucunda elde edilen cronbach's alfa değerinin $0,00 < \alpha < 0,4$ olduğu zaman ölçeğin güvenilir olmadığı, $0,41 < \alpha < 0,6$ olduğu zaman düşük güvenilirlikte, $0,61 < \alpha < 0,8$ olduğu zaman orta güvenilirlikte; $0,81 < \alpha < 1,0$ olduğunda ise ölçeği yüksek güvenilirlikte olduğu ifade edilmektedir (1,2). Bu çalışma sonucunda ise cronbach's alfa katsayısı 0,85 olduğu ve dolayısı ile anket sorularının yüksek güvenilirlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 2. Birinci ve ikinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Her zaman
Soru 1 Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize; caz müziği eğitime yönelik ne sıklıkta çalışma yaptırınız?	N	5	9	5	5	1
	%	20	36	20	20	4
Soru 2 Temel caz müzik eğitiminde kullanılan, pentatonik dizi kalıbını flüt eğitimine sıklıkla kullanırsınız?	N	2	11	6	5	1
	%	8	44	24	20	4

“Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize; caz müziği eğitime yönelik ne sıklıkta çalışma yaptırınız?” Sorusuna katılımcıların %20'si (n=5) hiçbir zaman caz eğitimi yaptırmadıkları, %36'sı (n=9) nadiren, %20'si (n=5) bazen, %20'si (n=5) ara sıra ve %4'ü (n=1) ise her zaman caz eğitimi yaptırdıklarını ifade etmişlerdir.

Flüt öğretmenlerinin caz müziğine yönelik bir çalışma yaptırıp yaptırmadıkları sorusunda geleneksel flüt eğitimi içinde caz müzik ve öğelerinin kullanılmadığı görülmüştür. Bu bağlamda geleneksel eğitim modeline bağlı kalınarak flüt eğitimi verdikleri saptanmıştır.

Temel caz müzik eğitiminde kullanılan, pentatonik dizi kalıbını flüt eğitiminde katılımcıların %8'i (n=2) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %44'ü (n=11) nadiren, %24'ü (n=6) bazen, %20'si (n=5) ara sıra ve %4'ü (n=1) ise her zaman eğitimde kullandıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 3. Üçüncü ve dördüncü sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Her zaman
Soru 3 Caz müzik eğitiminde yer alan blues dizi kalıbına, flüt eğitiminde ne sıklıkta yer verirsiniz?	N	5	13	2	5	0
	%	20	52	8	20	0
Soru 4 Caz müzikte yer alan modları (dorian, phrygian....tonları) flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?	N	4	11	4	5	1
	%	16	44	16	20	4

“Caz müzik eğitiminde yer alan blues dizi kalıbına, flüt eğitiminde ne sıklıkta yer verirsiniz?”Sorusuna katılımcıların %20'si (n=5) hiçbir zaman blues dizi kalıbını kullanmadıklarını, %52'si (n=13) nadiren, %8'i (n=2) bazen, %20'si (n=5) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Her zaman kullanan katılımcı ise bulunmamaktadır. Sonuç olarak blues dizinin öğretilmediği saptanmıştır.

“Caz müzikte yer alan modları (dorian, phrygian....tonları) flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?”Sorusuna katılımcıların %16'sı (n=4) hiçbir zaman caz müzikte yer alan modları kullanmadıklarını, %44'ü (n=11) nadiren, %16'sı (n=4) bazen, %20'si (n=5) ara sıra ve %4'ü (n=1) ise her zaman eğitimde kullandıklarını bildirmişlerdir.

Caz müzikte kullanılan modların flüt eğitimdenleri tarafından kullanılmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda klasik batı müziğinde mevcut dizi çalışmaları ile eğitime devam edildiği görülmektedir.

Tablo 1. Beşinci ve altıncı sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 5 Geleneksel flüt eğitimi süresince, caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?	N	5	10	2	8	0
	%	20	40	8	32	0
Soru 6 Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarına ne sıklıkta yer verirsiniz?	N	0	0	2	3	20
	%	0	0	8	12	80

“Geleneksel flüt eğitimi süresince, caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?”Sorusuna katılımcıların %20’si (n=5) hiçbir zaman caz etütlerini kullanmadıklarını, %40’ı (n=10) nadiren, %8’i (n=2) bazen, %32’si (n=8) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Her zaman kullanan katılımcı ise bulunmamaktadır.

“Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarına ne sıklıkta yer verirsiniz?”Sorusunu katılımcıların %8’i (n=2) bazen, %12’si (n=3) ara sıra ve %80’i (n=20) ise her zaman eğitimde kullandıkları şeklinde yanıtlamıştır. Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarını hiç kullanmayan veya nadiren kullanan bulunmamaktadır.

Geleneksel flüt eğitiminde mevcut dizi ve etütler doğrultusunda flüt eğitimine devam ettikleri görülmektedir. Henüz caz müzikte kullanılan caz etütlerinin aktif olarak flüt eğitimi programında kullanılmadığı saptanmıştır.

Tablo 2. Yedinci ve sekizinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 7 Caz müzikte yer alan swing ritim kalıbını flüt eğitiminizde ne sıklıkta yer verdiniz?	N	7	7	6	4	1
	%	28	28	24	16	4
Soru 8 Caz müzikte kullanılan rehber tonlara özgü doğaçlama sistemini, öğrencilerinizle ne sıklıkta kullanırsınız?	N	9	12	1	3	0
	%	36	48	4	12	0

“Caz müzikte yer alan swing ritim kalıbını flüt eğitiminizde ne sıklıkta yer verdiniz?” Sorusuna katılımcıların %28’i (n=7) hiçbir zaman yer vermediklerini, %28’i (n=7) nadiren, %24’ü (n=6) bazen, %16’sı (n=4) ara sıra ve %4’ü (n=1) her zaman kullandıklarını ifade etmiştir.

İstatiksel bulgular sonucunda caz müzik eğitimine ait hiçbir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Öğretim noktasında mevcut flüt repertuarı ile devam edildiği saptanmıştır.

“Caz müzikte kullanılan rehber tonlara özgü doğaçlama sistemini, öğrencilerinizle ne sıklıkta kullanırsınız?”Sorusuna katılımcıların %36’sı (n=9) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %48’i (n=12) nadiren, %4’ü (n=1) bazen, %12’si (n=3) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Her zaman kullanan katılımcı ise bulunmamaktadır. Bu bağlamda kılavuz tonlar üzerinden herhangi bir doğaçlama çalışması yapılmadığı tespit edilerek geleneksel eğitimde mevcut olan etüt ve eserler üzerinden notaya bağlı kalınarak çalma sisteminin devam edildiği görülmektedir.

Tablo 3. Dokuzuncu ve onuncu sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 9 Geleneksel flüt eğitimi süresince caz müzikte uygulanan doğaçlama yöntemini ne sıklıkta kullanırsınız?	N	6	13	1	3	2
	%	24	52	4	12	8
Soru 10 Caz armonisinde yaygın olan II –V-I kadansına özgü caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?	N	9	11	2	3	0
	%	36	44	8	12	0

“Geleneksel flüt eğitimi süresince caz müzikte uygulanan doğaçlama yöntemini ne sıklıkta kullanırsınız?” Sorusuna katılımcıların %24’ü (n=6) hiçbir zaman yer vermediklerini, %52’si (n=13) nadiren, %4’ü (n=1) bazen, %12’si (n=3) ara sıra ve %8’i (n=2) her zaman kullandıklarını ifade etmiştir.

“Caz armonisinde yaygın olan II–V-I kadansına özgü caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?” Sorusuna katılımcıların %36’sı (n=9) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %44’ü (n=11) nadiren, %8’i (n=2) bazen, %12’si (n=3) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Her zaman kullanan katılımcı ise bulunmamaktadır.

II-V-I kadansı üzerine caz literatüründe yazılmış etütlerin flüt eğitiminde tercih edilmediği, literatürde yer alan metotlardaki etütler ile (E.Köhler, Gariboldi, Marcel Moyse...) tekniksel çalışmalara geleneksel öğretim yöntemleriyle devam edildiği saptanmıştır.

Tablo 7. On birinci ve on ikinci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Her zaman
Soru 11	N	7	8	2	5	3
Senkop, üçleme gibi ritim kalıplarını anlatırken, bu ritim kalıplarına özgü caz eserlerini ne sıklıkta kullandınız?	%	28	32	8	20	12
Soru 12	N	20	2	1	2	0
Jazz flüt sanatçısı Sarpay Özçağatay'ın Unlock caz metodunu flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?	%	80	8	4	8	0

“Senkop, üçleme gibi ritim kalıplarını anlatırken , bu ritim kalıplarına özgü caz eserlerini ne sıklıkta kullandınız?” Sorusuna katılımcıların %28'i (n=7) hiçbir zaman yer vermediklerini, %32'si (n=8) nadiren, %8'i (n=2) bazen, %20'si (n=5) ara sıra ve %12'si (n=3) her zaman kullandıklarını ifade etmiştir.

Flüt eğitimindeki mevcut metotlar üzerinden devam edilen ritim kalıplarına bağlılık istatistiksel veri olarak ortaya çıkmış ve senkop, üçleme gibi ritim kalıplarının caz müziğine özgü çalışmalarının ekstra öğretilmediği görülmüştür.

“Jazz flüt sanatçısı Sarpay Özçağatay'ın Unlock1 caz metodunu flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?”Sorusuna katılımcıların %80'i (n=20) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %8'i (n=2) nadiren, %4'ü (n=1) bazen, %8'i (n=2) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Her zaman kullanan katılımcı ise bulunmamaktadır.

Günümüz flüt eğitiminin eğitimci tarafından öngörülen metotlar kapsamında ilerlediği saptanmış ve Sarpay Özçağatay'ın Unlock I caz metodunun kullanılmadığı anlaşılmıştır.

Tablo 8. On üçüncü ve on dördüncü sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 13	N	20	4	0	1	0
CharleParker Omniabook transkripsiyonlarını ders içinde ne sıklıkta kullanırsınız?	%	80	16	0	4	0
Soru 14	N	1	4	4	6	10
Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize double tonuig, trible tonguing ve kurbağa dili tekniğini içeren eserlere ne sıklıkta yer verirsiniz?	%	4	16	16	24	40

‘Charle Parker Omniabook transkripsiyonlarını ders içinde ne sıklıkta kullanırsınız?’ Sorusuna katılımcıların %80’i (n=20) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %16’sı (n=4) nadiren, %4’ü ise (n=1) ara sıra kullandıklarını ifade etmiştir. Charle Parker Omniabook transkripsiyonlarını bazen ya da her zaman kullanan hiçbir katılımcının olmadığı tespit edilmiştir.

Eğitim sürecine örnek olarak sunulan Charlie Parker transkripsiyonların kullanılmadığı, bu bağlamda süreçte mevcut flüt repertuarı ile devam edildiği saptanmıştır.

‘Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize double tonuig, trible tonguing ve kurbağa dili tekniğini içeren eserlere ne sıklıkta yer verirsiniz?’ Sorusuna katılımcıların %4’ü (n=1) hiçbir zaman yer vermediklerini, %16’sı (n=4) nadiren, %16’sı (n=4) bazen, %24’ü (n=6) ara sıra ve %40’ı ise (n=10) her zaman yer verdiklerini ifade etmiştir.

Katılımcıların flüt eğitimde önemli yer tutan dil tekniklerini aktif olarak derslerinde uyguladıkları saptanmıştır.

Tablo 9. On beşinci ve on altıncı sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 15 Geleneksel flüt eğitiminde klasik caz sentezli eserleri ne sıklıkta çaldırdınız?	N	4	11	3	7	0
	%	16	44	12	28	0
Soru 16 Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan artikülasyon teknikleri ile caz müzikte kullanılan artikülasyon tekniklerini eklemleyerek, flüt eğitimi süresince; herhangi bir caz eser için birleştirerek çalışmalarınızda ne sıklıkta yer verdiniz?	N	10	6	2	6	1
	%	40	24	8	24	4

‘Geleneksel flüt eğitiminde klasik caz sentezli eserleri ne sıklıkta çaldırdınız?’ Sorusuna katılımcıların %16’sı (n=4) hiçbir zaman çaldırmadıklarını, %44’ü (n=11) nadiren, %12’si (n=3) bazen, %28’si (n=5) ise ara sıra çaldırdıklarını ifade etmiştir. Her zaman çaldıran katılımcı ise bulunmamaktadır.

Katılımcıların klasik-caz sentezli eserleri eğitimlerinde nadir olarak kullandıkları görülmektedir.

Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan artikülasyon teknikleri ile caz müzikte kullanılan artikülasyon tekniklerini eklemleyerek, flüt eğitimi süresince; herhangi bir caz eser için birleştirerek çalışmalarınızda ne sıklıkta yer verdiniz? Sorusuna katılımcıların %40’ı (n=10) hiçbir zaman yer vermediklerini, %24’ü (n=6) nadiren, %8’i (n=2) bazen, %24’ü (n=6) ara sıra ve %4’ü ise (n=1) her zaman yer verdiklerini ifade etmişlerdir.

Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan artiküle tekniklerini sıklıkla klasik batı müziği repertuarı üzerinden yaptırıldıkları görülmektedir. Herhangi bir caz dizi, etüt ve eser ile birleştirmedikleri tercih olarak eğitimlerine klasik müzik repertuarına uygun eserler üzerindeki artikülasyon teknikleri ile devam ettikleri görülmektedir.

Tablo 10. On yedinci soruya verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		1-6 ay	12-18 ay	18-24 ay	24 aydan sonra
Soru 17	N	3	7	3	12
Geleneksel flüt eğitimi alan öğrenciler eğitimlerinin hangi aşamasında caz flüte geçebilir?	%	12	28	12	48

‘Geleneksel flüt eğitimi alan öğrenciler eğitimlerinin hangi aşamasında caz flüte geçebilir?’ sorusuna katılımcıların %12’si (n=3) 1-6 ay arasında, %28’i (n=7) 12-18 ay arasında, %12’si (n=3) 18-24 ay arasında, %48’i (n=12) ise 24 aydan sonra geçebileceklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların %28’i 12-18 ay arasında, caz müzik ve öğelerinin temel bilgilerini öğrenebileceğini, %48’i ise 24 aydan itibaren caz müziğe geçebileceğini öngörmüşlerdir.

Tablo 11. On sekizinci soruya verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		FLY ME TO THE MOON	AUTUM LEAVES	ALL OF ME	Diğer
Soru 18	N	12	4	4	5
Geleneksel flüt eğitimi repertuarına ek olarak aşağıdaki caz standartı eserlerinden hangisini öğrencilerinize çaldırdınız?	%	48	16	16	20

Geleneksel flüt eğitimi repertuarına ek olarak aşağıdaki caz standartı eserlerinden hangisini öğrencilerinize çaldırdınız? sorusuna katılımcıların %48’i (n=12) FLY ME TO THE MOON, %16’sı (n=4) AUTUM LEAVES, %16’sı (n=4) ALL OF ME, %20’i (n=5) ise diğer eserleri çaldırdıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların başlangıç caz eserlerinden Fly Me To The Moon, Autum Leaves ve All Of Me temel caz eserlerini çaldırdıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 12. On dokuzuncu ve yirminci sorulara verilen cevapların frekans analizi ile dağılımı

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Ara sıra	Herzaman
Soru 19	N	9	9	3	3	1
Flüt eğitimi süresince caz standartlarına ait backing-track'leri (altyapı müziği) geleneksel flüt eğitimine ek olarak kullanır mısınız?	%	36	36	12	12	4
Soru 20	N	8	7	7	2	1
Realbook ya da herhangi bir caz standart repertuar kitabını flüt eğitimi süresince ne sıklıkla kullanırsınız?	%	32	28	28	8	4

‘Flüt eğitimi süresince caz standartlarına ait backing-track'leri (altyapı müziği) geleneksel flüt eğitimine ek olarak kullanır mısınız?’ Sorusuna katılımcıların %36’sı (n=9) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %36’sı (n=9) nadiren, %12’si (n=3) bazen, %12’si (n=6) ara sıra ve %4’ü ise (n=1) her zaman kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Eğitmenlerin backing track uygulamasını kullanmadıkları ortaya çıkmış geleneksel flüt eğitimi içinde bireysel ya da eşlikçi sistemi ile çalışmalarına devam ettikleri saptanmıştır.

‘Realbook ya da herhangi bir caz standart repertuar kitabını flüt eğitimi süresince ne sıklıkla kullanırsınız?’Sorusuna katılımcıların %32’si (n=8) hiçbir zaman kullanmadıklarını, %28’si (n=7) nadiren, %28’i (n=7) bazen, %8’i (n=2) ara sıra ve %4’ü ise (n=1) her zaman kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar klasik batı müziğinde kullanılan flüt repertuarını kullandıkları ortaya çıkmış, flüt repertuarına ve flütistin caz standart eserlerinin tanınmasını sağlayacak olan Realbook caz kitabını eğitimlerine ek olarak yer vermedikleri saptanmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

• Bireysel flüt derslerinde; caz eğitimindeki dizi, etüt ve eserlerinin kullanımına ilişkin, uzman flütist görüşlerinin incelendiği bu tezde; caz müziğine bakış açıları, caz müziğinin flüt derslerinde kullanılması ve Realbook, Charlie Parker Omniabook, Sarpay Özçağatay Unlock 1 caz metodunun, flüt eğitiminde kullanılabilirliği üzerine çalışılmıştır. Bu bağlamda Realbook, Sarpay Özçağatay Unlock1, Charlie Parker Omniabook caz kitaplarının flüt eğitimine katkıda bulunacağı, flütistlere ve araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Caz da kullanılan (dizi, mod...v.b) caz öğelerinin; armonik ve tekniksel olarak, genel caz yaklaşımlarının flütistlere öğretilmesi için kaynak olabileceği önerilmektedir

• Uzman görüşlerin verdiği istatistiksel verilere göre caz müziğine 24 aydan sonra başlanabileceği uygun görülmüştür. Her iki müzik türü birbiri ile bağlı bir yapıda olduğu için teknik ve armonik ilerleyişi algılama konusunda dizi, arpej, etüt ve eserlerin klasik batı müziği üzerinden sağlanarak elde edildiği, flütçülerin belirli bir eğitim sürecinden sonra caz eğitiminin flütistin çalgı becerisini artıracığı, modern sanat anlayışını takip edebilmesine ve sanatsal gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

• Uzman görüşlerin dizi, arpej, dominant 7 gibi çalışmaları klasik batı müziğinde uygulanan program içinde yer verdikleri görülmüştür. Caz müzik temelinin klasik batı müziğinde uygulanan dizi ve öğelerinden alt yapı oluşturduğu, klasik batı müziğinde uygulanan metotların; flütçülere caz dizi, mod ve etüt gibi caz eğitiminde temel oluşturacak müzikal donanım sağlayacağı açıkça görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak caz müzik eğitimi almak isteyenlerin armonik ve tekniksel çalışmalarını klasik etüt ve eserler üzerinden yaptığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda klasik batı müziğinde kullanılan dizi, arpej, dominant 7 gibi klasik batı müzik temelinin, caz müziği ve öğelerinin öğrenilmesine kolaylık sağlayacağı uzman görüşler tarafından belirtilmiştir. Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin, temel caz ve öğeleri ile caz standart eserlerinin icrası ve doğaçlama bölümünde, flütçüyü tekniksel bilgiye ulaştırma

konusunda klasik müziğin önem taşıdığı belirtilmiş klasik batı müziği ile caz müziğini eklemleyerek caz müziğine daha kolay geçiş yapılacağı eğitmenler tarafından öngörülmüştür.

- Araştırma bulgularına göre caz flüte başlamak için caz eğitiminde mevcut olan; mod, blues ve pentatonik dizinin öğrenilmesi için kullanılan metotlar ile caz müzikte icra edeceği eserleri tanıma konusunda Realbook caz repertuar kitabının flüt eğitiminde kullanılmadığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bireysel çalgı becerisine uygun caz eserleri içeren Realbook caz repertuar kitabının bireysel çalgı flüt dersinde kullanılması halinde mesleki olarak farkındalık oluşturacağı ve müzik dağarcığını geliştirebileceği düşünülmüştür.

- Eğitmenlerin geleneksel flüt eğitimi süresince, caz standart eserlerinden Fly Me To The Moon, Autumn Leaves, All Of Me gibi eserlere istatistiksel verilere göre yüzde 48 oranında yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Caz standart eserlerinin repertuara ek olarak öğretildiği varsayımından yola çıkılarak eğitimlerinde caz eserlere yer veren flütçülerin değişen sanat anlayışını takip ederek flütçülere ışık tutacağı düşünülmektedir.

- Katılımcıların caz müzikte kullanılan doğaçlama ve swing ritim kalıbına özgü herhangi bir çalışma yaptırmadıkları, istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Caz müzikte kullanılan II-V-I kadansları üzerinden herhangi bir çalışma yaptırmadıkları, rehber tonlar üzerinden doğaçlama tekniklerine yer vermedikleri saptanmıştır. Bu bağlamda klasik batı müziği repertuarı ile eğitim verdiklerinden notasyona bağlı kalınarak çalma durumu hakimdir. Bu noktada flütçünün özgürce tonalite içinde geçişler yapabilmesi için II-V-I temel caz kadanslarının eğitime dahil edilmesi durumunda doğaçlama kabiliyetini geliştireceği öngörülmüştür.

- Önerilen Realbook, Charlie Parker Omnibook transcription, Sarpay Özçağatay Unlock1, caz kitaplarının flüt eğitiminde kullanılması dahilinde flütiste tekniksel beceriler kazandırarak, sonorite ve entonasyonu geliştirdiği, parçalarda sıkça kullanılan akor çeşitlilikleri nedeniyle işitme becerisi, armoni ve ton bilgisine katkı sağlayacağı, ritmik farklılıkların bulunduğu etüt ve eserlerle ritim kabiliyetini geliştireceği düşünülmektedir

- Caz eğitiminde sıklıkla kullanılan ünlü caz sanatçıların transkripsiyonlarının kullanımı ile tekniksel ve işitsel gelişim gösterdiği görülmektedir. Bu gelişimi takip edebilme noktasında sosyal medya kullanımını müzik alanında popülerliğini aktif olarak sürdürmektedir. Bu bağlamda işitsel gelişim açısından caz transkripsiyonlarının flüt eğitiminde kullanılması flütiste eşlikçi sorununu ortadan kaldırarak bireysel hız kazanması açısından kolaylık sağlayacağı öngörülmektedir.

- Artikülasyon teknikleri açısından klasik batı müziği eğitiminde kullanılan double tonguing, triple tonguing ve kurbağalama dili ile ilgili çalışmaları yaptıkları ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda dil tekniklerini caz standart eserlerinde kullanabilme durumu çalınan birkaç caz standart eserle sınırlı kalarak, caz etütler ve ritim kalıpları üzerinde uygulanmamıştır. Katılımcı eğitmenler geleneksel artikülasyon tekniklerini uygulayan flütçülerin caz müzikte kullanılan dil tekniklerini daha kolay algılayacaklarını belirtilerek caz etüt ve eserlere eklemleyebilme becerisini hızlandıracağını öngörmüşlerdir. Ayrıca klasik batı müziğindeki dil tekniklerinin öğrenilmiş olması caz eser icra tekniğini geliştireceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akıncı, Çiler, (1996). Peter Lucas Graf “check-up” adlı flüt metodunun incelenmesi. Sanatta Yeterlilik Metni, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- Babacan, Devrim (2013). Caz Teorisi Kitaplarının Karşılaştırmalı İncelenmesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Ağustos Cilt:2 Sayı:3 Makale No:28 ISSN: 2146-9199
- Babacan, Devrim (2016). Türkiye’de caz ve caz müziği üzerine yapılmış araştırmaların incelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırma Dergisi, 37(3), 380-387.
- Babacan, Murat Devrim (2011). Müzik eğitimi anabilim dallarında piyanoda eşlik dersi sürecinde caz armonisinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Berendt, Joachim Emst. (2003). Caz kitabı Ragtime’dan fusion ve sonrasına. (N. Ozan, Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bergerot, Franck Bergerot (2004). Tarih boyunca caz gelenek, stiller sahne arkası, kişiler. (İ. Yerguz, Çev), Ankara: Dost Yayınları.
- Doğan, Yıldız (2018). Ece Uzunsakal. Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama.Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 1
- Dural, Tuğçe (2007). Yan flüt eğitiminde diyafram nefesinin önemi ve diyafram nefesinin Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yan flüt dersi öğretim programlarındaki yeri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Evren Gökçe (2018). Keman Eğitiminde Caz Etüt Ve Eserlerinin Kullanımına İlişkin Görüşleri, GaÇi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Galloway Jazz Book Method

Gülten Cüceoğlu G, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 1(2007) 227-235 Flüt eğitimine yönelik bir ‘‘etüd analiz modeli’’

H.W. Stephanow Tonleitern Accorde und Arpeggien Fr Flte Gama Book

http://en.wikipedia.org/wiki/Western_concert_flute).

<http://musicstackexchange.com>

<https://www.jazzadvice.com/why-jazz-theory-is-easier-than-you-think/>

https://www.thejazzresource.com/basic_music_theory.html

https://www.thejazzresource.com/basic_music_theory.html

https://www.thejazzresource.com/guide_tones.

İlyasoğlu.E Zaman İçinde Mzik 2003 s.208)

Jazz Articulation, Jazz theory, jazz flte technical youtube Channel

Köhler E., Op.33., Op.66

Moyse, M., (1934). De la sonorite- art et technique. Paris: Alphonse leduc

nertrk, Cem (2015). 20. yzyıl mziğinde ne ıkan flt tekniklerinin incelenmesi ve oluşabilecek sorunlarla ilgili icracı ve bestecilere tavsiyeler. Ak Amader Dergisi, 1 (1), 124-141, DOI No: 10.5578/AMRJ.8920

Özlem Onur (2009). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Yaz, 7(3), 655-666

Prill, Emil (1950). Schule Fr Bhmflte. Zimmermann – Frankfurt.

Realbook Volume 1.

Sarpay zağatay unlock 1

Say, Ahmet (2005). Müzik ansiklopedisi içinde (s. 94) Ankara: Müzik Ansiklopedisi

Taffanel and Gaubert 1923.s14.

Tatu Gülşen Flüt Meteotu 2006; 38-39)

Tilman Denhard Jazz Studies Jazz Etüdes For Flüte Eigentum Der Landes Musicshule
Neuhofen A.D

Uçan, Ali (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki
durum. Ankara: Evrensel.

Uyanık Kaya Gülden, Güler Neşe, Teker Taşdelen Gülşen, Demir Süleyman, (2017).
Türkiye'de Eğitim Alanında Yayımlanan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının
Uygunluğunun Çok Yüzeyle Rasch Modeli ile İncelenmesi, Eğitimde ve
Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 8(2), 183-199

Ülkü Özgür (2001). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIV, Sayı: 1

Wine Toby, 1001 Jazz Blues Lick Book

Wye, (1981). practice book for the flute, Volume 1 - Tone

Yavuzoğlu, Nail (1993). Caz müziğinde akor dizileri. İstanbul: Pan Yayınları

EKLER

Ek.1. Caz Standart Notaları

FLY ME TO THE MOON

Handwritten musical notation for the jazz standard "Fly Me to the Moon". The score is written in 4/4 time and consists of eight staves of music. The notation includes various jazz chords and melodic lines. The chords are: A_u7, D_u7, G⁹, C_MA_u7, C⁹, F_MA_u7, B_u7^b, E7^b, A_u7, A7^b, D_u7, G¹³, E_u7, A_u7, D_u7, G⁹, C_MA_u7, B_u7, E7_{ALT}, A_u7, D_u7, G⁹, C_MA_u7, C⁹, F_MA_u7, D_u7, B_u7^b, E7^b, A_u7, A7, D_u7, E_u11_b, E_u7^b, A7, D_u7, G¹³, C_M6⁹, E7^b, and a final measure with a 3x repeat sign.

Autumn Leaves

(Les Feuilles Mortes)

Med. Swing

A

C_{MI}^7 F^7 (B_{MI}^7 E^7) B_{MI}^7 E^7 B_{MI}^7 E^7 E_{MI}^7 B_{MI}^7

the fall - ing leaves ———— fall by my win - dow. ———— The au - tumn

$A_{MI}^{7(D9)}$ D^7 G_{MI}

leaves ———— of red and gold ———— I see your

C_{MI}^7 F^7 (B_{MI}^7 E^7) B_{MI}^7 E^7 B_{MI}^7 E^7 E_{MI}^7 B_{MI}^7

eye ———— the sun - ny lit - tle ———— The sun - burned

$A_{MI}^{7(D9)}$ D^7 G_{MI}

face ———— I want to hold ———— your

B

$A_{MI}^{7(D9)}$ D^7 G_{MI}

hand a - way ———— the days grow long ———— And soon it

C_{MI}^7 F^7 (B_{MI}^7 E^7) B_{MI}^7 E^7 E_{MI}^7 B_{MI}^7

face ———— old win - ter's song ———— but I

$A_{MI}^{7(D9)}$ D^7 G_{MI} C^9 F_{MI}^7 B_{MI}^7

miss you most of all ———— my dar - ling ———— when

$(A_{MI}^{7(D9)})$ E_{MI}^7 D^7 $A_{MI}^{7(D9)}$ $D^7(D9)$ G_{MI} (G^7)

we ———— have been ———— meet to ———— get

ALL THE THINGS YOU ARE

Musical score for "All the Things You Are" in B-flat major, 4/4 time. The score consists of ten staves of music with corresponding guitar chords written above the notes.

Staff 1: $F\sharp 7$, $B\flat 7$, $E7$, $A\sharp M\sharp 7$

Staff 2: $D\sharp M\sharp 7$, $G7$, $C\sharp M\sharp 7$

Staff 3: $C\sharp 7$, $F\sharp 7$, $B\flat 7$, $E\sharp M\sharp 7$

Staff 4: $A\sharp M\sharp 7$, $D7$, $G\sharp M\sharp 7$

Staff 5: $A\sharp 7$, $D7$, $G\sharp M\sharp 7$

Staff 6: $F\sharp 7$, $B7$, $E\sharp M\sharp 7$, $C7$

Staff 7: $F\sharp 7$, $B\flat 7$, $E7$, $A\sharp M\sharp 7$

Staff 8: $D\sharp M\sharp 7$, $G7$, $C\sharp 7$, $B\flat$

Staff 9: $B\flat 7$, $E7$, $A\flat$

The score concludes with a double bar line and a "3X" marking.

Ek.2. Anket Soruları

ANKET SORULARI

1.Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize; caz müziği eğitime yönelik ne sıklıkta çalışma yaptırınız?

a) hiç birzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

2.Temel caz müzik eğitiminde kullanılan, pentatonik dizi kalıbını flüt eğitiminde ne sıklıkla kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

3.Caz müzik eğitiminde yer alan blues dizi kalıbına, flüt eğitiminde ne sıklıkta yer verirsiniz?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

4.Caz müzikte yer alan modları (dorian, phrygian.... tonları) flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

5. Geleneksel flüt eğitimi süresince, caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

6.Geleneksel flüt eğitiminde mevcut olan dizi, arpej, dominant 7 li, melodik ve armonik minör dizi çalışmalarına ne sıklıkta yer verirsiniz?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

7.Caz müzikte yer alan swing ritim kalıbını flüt eğitiminizde ne sıklıkta yer verdiniz?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

8.Caz müzikte kullanılan rehber tonlara özgü doğaçlama sistemini, öğrencilerinizle ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

9. Geleneksel flüt eğitimi süresince caz müzikte uygulanan doğaçlama yöntemini ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

10. Caz armonisinde yaygın olan II –V-I kadansına özgü caz etütleri ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

11. Senkop, üçleme gibi ritim kalıplarını anlatırken , bu ritim kalıplarına özgü caz eserlerini ne sıklıkta kullandınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

12. Jazz flüt sanatçısı Sarpay Özçağatay 'ın Unlock caz metodunu flüt eğitiminde ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

13. Charle Parker Omniabook transkripsiyonlarını ders içinde ne sıklıkta kullanırsınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

14. Flüt eğitimi süresince öğrencilerinize double tonuguig, triple tonguing ve kurbağa dili tekniğini içeren eserlere ne sıklıkta yer verirsiniz?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

15. Geleneksel flüt eğitiminde klasik caz sentezli eserleri ne sıklıkta çaldırdınız?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

16. Geleneksel flüt eğitiminde kullanılan artikülasyon teknikleri ile caz müzikte kullanılan artikülasyon tekniklerini eklemleyerek, flüt eğitimi süresince; herhangi bir caz eser için birleştirerek çalışmalarınızda ne sıklıkta yer verdiniz?

a) hiçbirzaman b) nadiren c) bazen d) sıklıkla e) herzaman

17. Geleneksel flüt eğitimi alan öğrenciler eğitimlerinin hangi aşamasında caz flüte geçebilir?

a) 1-6 Ay   b) 6-12 Ay   c) 12-18 Ay   d) 18-24   e) 24 Aydan Sonra

18. Geleneksel flüt eğitimi repertuarına ek olarak aşağıdaki caz standartı eserlerinden hangisini öğrencilerinize çaldırdınız?

a) Fly me to the moon

b) Autumn leaves

c) All the things you are

d) All of me

e) Diğer: .....

19. Flüt eğitimi süresince caz standartlarına ait backing-track'leri (altyapı müziği) geleneksel flüt eğitimine ek olarak kullanır mısınız?

a) hiçbir zaman   b) nadiren   c) bazen   d) sıklıkla   e) her zaman

20. Realbook ya da herhangi bir caz standart repertuar kitabını flüt eğitimi süresince ne sıklıkla kullanırsınız?

a) hiçbir zaman   b) nadiren   c) bazen   d) sıklıkla   e) her zaman

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Tuğba AKKAYA SEMİZ

Uyruğu : T.C

Doğum Tarihi ve Yeri : 24.08.1981/Sivas

e-posta : tubakkaya@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2008
Yüksek Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2019

İŞ TECRÜBESİ

Kurum	Görev
Özel ve Kamu Kurumlarında	Öğretmenlik

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı   KPDS (   )   ÜDS (   )   TOEFL (   )   EILTS (   )